

UNIVERZITA PALACKÉHO
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
ÚSTAV PEDAGOGIKY A SOVCIÁLNÍCH STUDIÍ

Lenka Špičková

Bakalářská práce

Historické proměny vzdělávání v Drahanovicích

Olomouc 2018

Vedoucí práce: Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne:

.....

Lenka Špičková

Poděkování:

Tímto bych chtěla poděkovat panu Mgr. Pavlu Neumeisterovi, Ph.D. za ochotné a vstřícné vedení mé bakalářské práce, dále bych chtěla poděkovat pracovníkům Státního okresního archívu Olomouc za velmi vstřícné jednání a za zabavení malého dítěte během mé práce v archívu, poslední poděkování patří všem, kteří mi nejen při psaní bakalářské práce, ale při celém studiu na univerzitě byli oporou a pomohli mi kdykoliv jsem potřebovala.

Anotace

Jméno a příjmení:	Lenka Špičková
Katedra:	Ústav pedagogiky a sociálních studií
Vedoucí práce:	Mgr. Pavel Neumeister, Ph.D.
Rok obhajoby:	2018

Název práce:	Historické proměny vzdělávání v Drahanovicích
Název práce v angličtině:	Historical Changes of Education in Drahanovice
Anotace práce:	Bakalářská práce se zabývá dějinami obce Drahanovice, historií školství na českém území a jejím hlavním tématem je vývoj elementárního školství v Drahanovicích. Zároveň poukazuje na vývoj a změny, které školství provází po celou dobu její existence.
Klíčová slova:	Historie, školství, učitel, žák, škola, kronika
Anotace v angličtině:	This Bachelors Thesis deals with the past of the village of Drahanovice, the history of the Czech educational system and the main topic is a development of Elementary Education in Drahanovice. This disquisition also identifies a progression and changes during the didactic existence.
Klíčová slova v angličtině:	History, education, teacher, student, school, chronicle
Rozsah práce:	56 stran + přílohy
Jazyk práce:	Český jazyk

Obsah

ÚVOD.....	7
1. OBEC DRAHANOVICE	9
1.1 DĚJINY OBCE DRAHANOVICE	9
1.2 PAMÁTKY A CHRÁNĚNÉ PŘÍRODNÍ ÚTVARY	13
2. HISTORIE ŠKOLSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH	14
2.1 POČÁTKY ŠKOLSTVÍ V ČESKÝCH ZEMÍCH	14
2.2 VÝVOJ ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ DO ROKU 1914.....	17
2.2.1 <i>Pedagogický systém Jana Amose Komenského</i>	17
2.2.2 <i>Další významní myslitelé 17. století</i>	19
2.2.3 <i>Škola v období vznikajících manufaktur</i>	20
2.2.4 <i>Školství v období národního obrození</i>	22
2.2.5 <i>Školství v druhé polovině 19. století</i>	23
2.2.6 <i>Reformní pedagogika</i>	24
2.3 VÝVOJ ČESKÉHO ŠKOLSTVÍ OD 20. STOLETÍ DO ROKU 1945	25
2.3.1 <i>Česká škola na začátku 20. století</i>	28
2.3.2 <i>Vývoj školství po první světové válce</i>	29
2.3.3 <i>České školství v období 2. světové války</i>	30
2.4 VÝVOJ ČESKOSLOVENSKÉHO ŠKOLSTVÍ V LETECH OD ROKU 1945 – 1989.....	31
2.5 ŠKOLSTVÍ V SOUČASNOSTI.....	32
2.5.1 <i>Nejzásadnější legislativní úpravy ve školství</i>	32
2.5.2 <i>Řízení, správa a samospráva vzdělávacího systému</i>	33
2.5.3 <i>Optimalizace sítě škol</i>	34
2.5.4 <i>Závazné dokumenty ve vzdělání</i>	34
2.5.5 <i>vzdělávání podle rámcových vzdělávacích programů</i>	35
3. VÝVOJ ŠKOLSTVÍ V OBCI DRAHANOVICE.....	36
3.1 VÝVOJ ŠKOLSTVÍ V DRAHANOVICÍCH DO KONCE 19. STOLETÍ	36
3.2 ŠKOLA V DRAHANOVICÍCH OD POČÁTKU 20. STOLETÍ DO ROKU 1945.....	36
3.2.1 <i>Škola v Drahanovicích po 1. světovou válku</i>	36
3.2.1.1 <i>Místní školní rada</i>	37
3.2.1.2 <i>Učitelství sbor</i>	37
3.2.1.3 <i>Oprava a úprava školy</i>	38
3.2.2 <i>Školství v Drahanovicích za 1. světové války</i>	38
3.2.3 <i>škola v Drahanovicích po 1. světové válce</i>	39
3.2.3.1 <i>Život žáků a učitelů školy</i>	40
3.2.3.2 <i>Opravy a údržba školy</i>	40

3.2.4 Školství v Drahanovicích v období 2. světové války.....	41
3.2.4.1 Učitel Vlastimil Spáčil	43
3.3 ŠKOLSTVÍ V DRAHANOVICÍCH OD ROKU 1945 DO ROKU 1989	43
3.3.1 Organizace školství v Drahanovicích.....	43
3.3.2 Práce školy v Drahanovicích v letech 1945 – 1989.....	44
3.3.3 Život žáků školy v Drahanovicích v letech 1945 – 1989	45
3.3.4 Opravy a vybavení školy v Drahanovicích v letech 1945-1989	46
3.4 ŠKOLSTVÍ V DRAHANOVICÍCH V OBDOBÍ OD ROKU 1989 PO SOUČASNOST	47
3.4.1 Organizace školství v Drahanovicích od roku 1989 po současnost	47
3.4.2 Život žáků školy v Drahanovicích v letech 1989 po současnost	48
3.4.3 Opravy a vybavení školy v Drahanovicích v letech 1989 po současnost	49
4. CELKOVÉ ZHODNOCENÍ VÝVOJE ŠKOLY V DRAHANOVICÍCH.....	50
ZÁVĚR	52
SEZNAM ZDROJŮ.....	54
LITERÁRNÍ ZDROJE:	54
INTERNETOVÉ ZDROJE:.....	54
ARCHIVNÍ ZDROJE.	55
SEZNAM ZKRATEK:	56
SEZNAM PŘÍLOH	57

Úvod

Téma pro bakalářskou práci, jsem si vybrala historické proměny výchovně vzdělávacího zařízení v obci Drahanovice. Obec Drahanovice jsem si vybrala z osobního důvodu. Před 5 lety jsem se přestěhovala do Luděřova, což je malá vesnice spadající pod obec Drahanovice. Více než dějiny obce mně ale zajímá školství v Drahanovicích, jelikož tuto školu budou již za 3 a za 4 roky navštěvovat moji dva syni. Chtěla bych se o škole dozvědět co nejvíce informací, jakých dosáhla změn, jaké prostředky a metody se ve výuce používají a také jestli pro mě jako pro milující matku bude škola vyhovovat a bude v souladu s mým očekáváním.

Cílem bakalářské práce je porovnání historických proměn elementárního školství v obci Drahanovice. Toho dosáhnu tak, že si nejprve zjistím, jestli jsou dostupné zdroje, ve kterých jsou písemné zmínky o Drahanovické škole, dalším krokem k dosažení mého cíle je, kde tyto zdroje najdu a jaká je jejich dostupnost, poté provedu podrobnou analýzu všech pramenů, kronik a jiných knih, které se mi podaří sehnat. Po řádné analýze se můžu pustit do psaní bakalářské práce. Nakonec provedu zhodnocení vývoje školy v Drahanovicích.

Po stanovení cíle bakalářské práce, který se stanoví velmi snadno, ale jeho uskutečnění už tak snadné není, jsem zjistila, že jsem si vybrala pro mě téma, které je hodně časově náročné. Byla jsem opravdu ráda, když jsem zjistila, kde potřebný materiál najdu. Jakmile jsem se dostala do Státního archivu v Olomouci, což bylo pro mě moc těžké, protože v tu dobu jsem měla roční a tříleté dítě, se kterými se opravdu těžko studuje, jsem zjistila, že první školní kronika obce Drahanovice shořela při velkém požáru, který obec zasáhl. Druhá kronika se psala až od konce 19. století a já začala panikařit, že svojí práci nebudu moci dokončit dle mých představ. Proto jsem se rozhodla, že svojí bakalářskou práci rozšířím o kapitolu o vývoji školství na Českém území.

Bakalářskou práci si tedy rozdělím do 4 kapitol, kde v první kapitole se budu zajímat obcí Drahanovice, stručně popíši, kde se obec nachází, jakou má historii a jaké památky a chráněné útvary můžeme v obci najít. Druhou kapitolou bude historie školství v Českých zemích, kde si historii rozdělím do několika období a budu se snažit popsat veškeré historické události, které se týkají českého školství. Dále bych chtěla představit osobnosti, které svým dílem či životem školství ovlivnili. Třetí kapitola bude ta nejzásadnější, bude se zabývat historickým vývojem Drahanovického školství. Historii školství si rozdělím do 3 časových období, tak aby vždy jednotlivá období zaznamenaly ty nejzásadnější změny. Prvním období bude vývoj školství v Drahanovicích od jejího počátku až po rok 1914, druhým období budou roky od 1. světové války až po konec 2. světové války. Poslední historické období bude jak

jinak, než po rok 1989. Obdobím od roku 1989 až po současnost budu v mé práci brát jako vývoj současného školství, protože si myslím, že v tomto období docházelo k radikálním změnám ve školství. Poslední kapitolou bude celkové zhodnocení vývoje školy v Drahanovicích, již teď vím, že k vývoji a historickými proměnami škola v Drahanovicích určitě prošla.

1. Obec Drahanovice

Drahanovice se nacházejí na úpatí Drahanské vrchoviny, její výhodou je, že nemá daleko do větších měst, které jsou pro občany obce dost důležité, jak pro práci, tak i pro úřední vyřizování. Můžeme říct, že leží ve středu kříže, kdy vzdálenost do nedalekých měst je skoro vždy stejná. Do Olomouce je cesta vzdálená 15 km, přímo opačným směrem se dostaneme do Konice, kde je vzdálenost od obce 16 km. Dalším blízkým městem je Litovel, která se též nachází 16 km od obce a posledním městem je Prostějov, který se nachází opačným směrem od Litovle a je vzdálený 15 km.¹ Katastrální výměra obce je 1353 ha a počet obyvatel je okolo 1700. Obec Drahanovice spravuje i jiné přidružené obce, kterými jsou od roku 1960 Lhota pod Kosířem a od roku 1964 obce Luděřov, Střížov a Kníničky.²

1.1 Dějiny obce Drahanovice

Obce Drahanovice nese svůj název od osobního jména Drahanovský. Nejstarší písemná zmínka je z roku 1322, jedná se o latinskou listinu, kde se uvádí název obce jako Drahanowicz, ale Drahanovice byl vždy český název. Další historická zmínka o Drahanovicích je z roku 1749, kdy se dochovala kulatá pečeť s datem 1726 a názvem DRAHA, na pečetě je také vyobrazen běžící nebo vyskakující kozel. Druhá pečeť byla zachovalá z roku 1787, na které je vyobrazeno PECIET DIEDINY DRAHANOWICZ, jako znak na pečetidle je kozlí hlava s ostrými, dozadu zahnutými rohy, s obojkem na krku ze kterého vedou dva články řetězu.

Obec Drahanovice měla ve své historii mnoho majitelů, řekneme si jen některé z nich, protože Drahanovice byly několikrát rozděleny a jejich majitelé dnešní obce předávali Drahanovský majetek i po roce svého vlastnictví. Jako první uvedu vícekomorníka cůdy Olomoucké, Ješudera, který si kolem roku 1340 rozdělil místní majetek se svými bratry, Podobou a Martinem. Ale již v roce 1351 Martin prodal svoji tvrz Podobovi, postupně tak Podoba získal, veškerý místní majetek a již Podobovi 2 syni, kteří se jmenovali Dětoch a Bušek Drahanovský majetek rozdělili na 2 samostatné državy s hospodářskými objekty a panskými sídly. Větší dolní tvrz měla 5,5 lánů, několik chalup, později dvůr a vesnici a část patronátu. Tuto tvrz měl ve vlastnictví Dětoch. Horní tvrz měla 2-3 lány, několik chalup nebo zahrad a část patronátu, jejímž vlastníkem byl Bušek.

¹ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 225

² *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 3-4

Vladykové Drahan válkami a dělením statků zchudli tak, že museli své tvrze prodávat, to způsobilo, že tyto tvrze a statky přecházely „z ruky do ruky“.

Za husitských válek byla jedna tvrz zničena, v roce 1481 koupil vesnici i s nově postavenou tvrzí Kryštof z Pěňčína.³

Za rodu pánů ze Stvolové, kteří Drahanské panství vlastní od roku 1520, byla nejspíš někdy v letech 1567 – 1590 dokončena rekonstrukce věže dolní tvrze. Také byla zvětšena místní država o spálený mlýn, dále se vybudoval pivovar a rybníky. Páni ze stvolové přišli o celé panství a to z důvodu, že podporovali evangelismus.⁴ Tito páni byli také poslední českou šlechtou, jejich panství trvalo 115 let a Drahanovice zažívaly rozkvět.⁵

V roce 1635 Drahanovice koupila kněžna z Contera Karolína de Austria. Již v roce 1638 prodala Drahanovice panu Antonínu z Miniati, který Drahanovice i se 3 poddanými prodal ve Vojnicích doktoru lékařství Janu Wadernbonovi z Dundy. Roku 1653 jeho syn Jan Jakub zdědil Drahanovice, které prodal Přemyslu ze Žerotína v roce 1674. Drahanovice o 25 let později koupil Dr. František Antonín z Lakenau, s rytířským sídlem, dvorem, s vesnicí, ovčírnou a hospodou. V roce 1723 byl opět statek prodán, s rytířským sídlem, dvorem, ovčírnou, pivovarem, hospodami, mlýnem, kovárnou, řeznictvím, s ovocnou a kuchyňskou zahradou, se všemi poddanými v Drahanovicích a Vojnicích s právem prodávat víno, pivo a kořalku, jeho novým majitelem se stal Antonín Dominik z Winckelsberku. Od té doby zůstaly Drahanovice v panství Českém.⁶

Roku 1732 celé panství České i Drahanovské, bylo prodáno hraběti Adamu Ignácovi z Bertholdů. Roku 1768 prodal panství hraběti Emanuelu Sylva Tarouců,⁷ který v Drahanovicích postavil patrový zámek s rozsáhlým parkem. V roce 1861 August hrabě Sylva Tarouca nechal postavit cukrovar, z důvodu zvýšení ekonomické hodnoty panství. Cukrovar však přišel do vlastnictví v roce 1870 akciové společnosti v čele s baronem Kleinem.⁸

V letech 1923 – 1927 po pozemkové reformě, zdejší dvůr koupila Rolnická akciová společnost cukrovaru v Drahanovicích.

³ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 225 - 227

⁴ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 21

⁵ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 227

⁶ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s 227 a 228

⁷ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s 228

⁸ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 21

26. 7. 1914 byla vyhlášena mobilizace a tak mnoho mužů z Drahanovic odešlo bojovat a nastala velká chudoba nejen v Drahanovicích, která s sebou přinesla nedostatek potravin.⁹ Za 1. světové války zemřelo 25 mužů z Drahanovic, těmto mužům je postaven pomník vyhlížející ženy s dítětem, kde jsou jejich jména vyryta.¹⁰

Mezi světovými válkami se v obci přistavovalo, v roce 1923 postavil cukrovar dva přepychově zřízené domy pro cukrovarské úředníky a zřizence,¹¹ v roce 1924 byla v Drahanovicích provedena elektrizace,¹² dále byl postaven Československý evangelický kostel za 106 000 Kč v roce 1934¹³ a o 5 let později obec založila hasičský sbor, vyhradila místo pro postavení hasičské zbrojnice a zakoupila motorovou stříkačku a 100 m hadic.¹⁴

Druhá světová válka začala okupací a to 15. března 1939 kdy kolem 9 hodiny ranní přicházely první německé oddíly směrem od Loučan a pokračovaly směrem na Slatinice. 20. dubna 1939 byl na Černé věži vyvěšen prapor s hákovým křížem. Po celou dobu okupace byla sice škola česká, Němci však nařídili německé úřadování a děti byly povinně vyučovány němčině a to hned od školního roku 1939/1940. Zato vyučování českých dějin bylo zcela zakázáno a Reliéf prezidenta osvoboditele T. G. Masaryka musel být odstraněn. Obec Drahanovice se zapojila do domácího odboje „Obrana národa“.¹⁵

Na konci války, byly nad obcí Drahanovice shazovány bomby z letadel a střílelo se z kulometů. To vše působilo zmatek mezi občany, ale také ztráty ustupující německé armády. Němci postupovali směrem do Luděrova, kde ještě rabovali v některých domech, většina obyvatel byla v té době ukryta ve sklepech svých či jiných domů. Ustupující Němci však stihli zapálit skladiště cukru, které hořelo ještě několik týdnů. Celková škoda v Drahanovicích z 2. světové války činila 56 000 000 Kčs.¹⁶

V roce 1946 byl, podle platné legislativy, cukrovar Rolnické akciové společnosti zabaven a znárodněn. Docházelo ke znárodnění živností a postupně i obchodních živnostníků. V roce 1952 se zakládá Jednotné zemědělské družstvo (dále jen JZD), těm soukromým rolníkům, kteří nechtěli vstoupit do JZD, bylo násilně odebráno veškeré technické zařízení. Jeden z rolníků byl i odsouzen k trestu odnětí svobody pod záminkou podvrácení tehdejšího

⁹ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 27

¹⁰ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 62

¹¹ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 61

¹² *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 64

¹³ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 104

¹⁴ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 108

¹⁵ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 109 - 113

¹⁶ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 30 a 31

režimu. Vesnice byly ve velké nevýhodě a to z důvodu, že při prováděných stavebách a opravách byla využita bezplatná síla občanů, které se říkalo akce „Z“.¹⁷

V roce 1960 došlo ke sloučení obcí Drahanovice a Lhota pod Kosířem, již před rokem si obce sloučily JZD a od nepaměti byla Lhota do Drahanovic přiškolená i přiřažena.¹⁸ V roce 1963 pořádal Místní národní výbor (dále jen MNV) s Komunistickou stranou Československou (dále jen KSČ) veřejnou schůzi k přípravě sloučení Luděrova s Drahanovicemi.¹⁹ Od začátku roku 1963 jsou již sloučeny JZD těchto obcí²⁰ a v platnost sloučení obcí Drahanovice a Luděrov vstoupilo v platnost v červenci roku 1964.²¹

Po listopadu 1989 nastává doba demokratická, je to doba, která přinesla do obce klady i zápory. Započala restituční a političtí vězni jsou rehabilitováni, možnost rozhodovat se, volit, pracovat, hospodařit přinesla řadu problémů a to hlavně nepřipravenost občanů takhle žít. Vyrůstá kriminalita a projevují se sklony k narkomanii. Samospráva obce přivedla obec k bankrotu a to ve 4 letech svého působení díky plynofikaci, vodovodu ve Lhotě pod Kosířem a rekonstrukcí zdravotního střediska, na které obec neměla peníze a přijala úvěr ve výši 7 000 000 Kč za velmi nevýhodných úrokových podmínek, kdy obec měla zastavený i majetek zástavní smlouvou. Nová samospráva byla zvolena v roce 1994, ale pracovat a rozhodovat mohla až po opětovných volbách v roce 1995. V roce 1996 mohly být dokončeny rozestavěné investiční akce a rok poté se začala provádět plynofikace v Luděrově, Kníničkách a Střížově.²²

Obci Drahanovice a jejím občanům v roce 2002 udělil předseda Poslanecké sněmovny Václav Klaus obecní znak a prapor a to u příležitosti oslav 680 let existence obce Drahanovice. Obecním znakem je štít, který je kolmo rozdělen do zelené a červené barvy, na tomto štítě je vyobrazen kozel ve skoku se zlatou zbrojí a zlatým obojkem s kroužkem a vlevo jsou čtyři šestihrhé zlaté hvězdy. Obecní prapor je zeleno-červený list, uprostřed kozel ve skoku se žlutou zbrojí a obojkem s kroužkem, provázený v zeleném poli čtyřmi šesticípými hvězdami.²³

¹⁷ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 32 a 33

¹⁸ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 225

¹⁹ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 259

²⁰ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 262

²¹ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 272

²² *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 33 a 34

²³ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 1

1.2 Památky a chráněné přírodní útvary

V obci Drahanovice se nachází mnoho památek, které jsou významné pro českou republiku, ale i památky, které jsou zapsány do srdcí zdejších občanů.

Mezi obecními i státními památky jsou:

- Černá věž – Zbytek renesanční tvrze z roku 1967.
- Farní kostel sv. Jakuba Většího, který je z roku 1342
- Socha sv. Jana Nepomuckého z roku 1840
- Kaplička sv. Floriána z počátku 19. století
- Socha panny Marie z 2. poloviny 19. století
- Památník obětem 1. světové války
- Českobratrský evangelický kostel z roku 1934
- 4 kamenné kříže z 19. století, do nedávna jich však bylo 5, jeden z nich byl opilým řidičem dne 6. ledna 2018 zbořen.²⁴
- Barokní sýpka v Luděřově – pozůstatek tvrze ze 14. století²⁵

Chráněnými přírodními útvary jsou vzácné a velmi staré stromy, mezi které např. patří dvě lípy malolisté, které jsou staré přes 270 let, přes 300 let stará hrušeň obecná a další vzácné stromy, které vysadili první majitelé cukrovaru v parku a o které se dnes již nikdo nestará.²⁶

²⁴ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 11 a 12

²⁵ Drahanovice. *Barokní sýpka Luděřov* [online]. Drahanovice: Antee, 2017 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <http://luderov.cz/>

²⁶ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 12

2. Historie školství v Českých zemích

2.1 Počátky školství v Českých zemích

Jak je již známo, výchova a vzdělání jsou stejně staré jako lidstvo samo, není tomu však stejně jako u vzniku škol. Rozvoj výchovy a vzdělávání spadá do starověku, kde nejvýznamnější roli v rozvoji škol hraje hlavně staré Řecko. Vývoj školství od samého začátku však není cílem této bakalářské práce a proto se jím nebudeme zabývat, spíše nás zajímá vývoj školství na českém území.

První škola na Českém území se objevuje s příchodem Konstantina a Metoděje na velkou Moravu, tedy do roku 863, kdy tito Slované měly první školu založit, avšak o této škole neexistuje žádná písemná zpráva. Konstantin vytvořil první slovanské písmo Hlaholici a spolu s Metodějem přeložili bibli a i jiné křesťanské knihy do staroslověnštiny.²⁷ První školou, o které je dochovaná písemná zmínka je škola na Vyšehradě, kde se měl vzdělávat Prokop. Písemnou zmínkou o této škole se rozumí legenda o sv. Václavu z roku 940, která praví: „*Jeho bába Ludmila dala jej vyučiti knihám slovanským podle návodu kněze a Václav osvojil si dobře jejich smysl. Vratislav pak jej odeslal do Budče; tam počal se hoch učiti knihám latinským a naučil se jim dobře.*“ Na škole v Budči se měly učit děti, které pocházely z knížecích rodin, aby se zde učili křesťanství v latinském jazyce.

Další školou na Českém území je katedrální škola v Praze, která vznikla údajně v roce 973, ale první zmínka o této škole je až z roku 1068. Následně začaly vznikat školy při svých kláštorech nejen v Praze ale i v Břevnově, Broumově, Rajhradě, u Olomouce na Hradisku a v Třebíči, tyto školy vznikaly koncem 10. století a pyšnily se vysokou úrovní.²⁸

Ve 13. století začaly u nás vznikat školy městske a to díky velkému rozvoji měst, řemesla a obchodu. První písemnou zmínkou o městske škole u nás, byla z roku 1265, kdy Přemysl Otakar II. vydal právo k založení první městske školy u sv. Havla v Praze. Učitelé nebyli vzdělaní, většinou to byli řemeslníci a jen výjimečně bakaláři, pouze rektor absolvoval bakalářské studium nebo dvouleté studium na univerzitě a rektor na škole působil pouze 1 rok. Učitelské platy se odvíjely od vůle konšelů a byly vydávány buď v penězích, nebo i v naturáliích, kromě platu dostávali učitelé sobotáles, což jsou poplatky od žáků. I tak učitelé měli málo peněz a byli nuceni si přivydělávat mimoškolními činnostmi. Žáci mnohdy seděli i

²⁷ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 22

²⁸ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 20

na zemi a jejich tresty za neposlušnost či neznalost byly kruté. Existují doklady o těžkém ublížení na zdraví u žáků městských škol.²⁹

Vedle městských škol vznikaly i školy protikulární, které se dělily na nižší a vyšší. Nižší třídy byly většinou dvoutřídní a třítřídní, ve kterých se vyučovalo trivium, náboženství a latinská mluvnice. Quadrivia se vyučovalo ve vyšších třídách, které byly pětitřídní. Učitelé na protikulárních školách měly vystudované bakaláře na Pražské univerzitě, jestliže chtěli pokračovat ve studiu, museli nejprve vyučovat 2 roky na školách, což mělo výhodu pro školy, které měly jistotu v učitelském obsazení školy. Platy učitelům vyplácelo město a to ve výši podle toho jak si město váží učitelů a jakou hodnotu pro město má vzdělání. Tuto školu navštěvovali pouze chlapci, dívky se vychovávaly pouze doma. Školní řády, které vymezují obsah i způsob vyučování začaly vznikat až koncem 16. století.³⁰

S rozvojem hospodářského i politického života vznikají v Evropě první univerzity. Vznikaly se souhlasem církve, kdy se slučovaly školy klášterní a katedrální se světskými odbornými školami, církve tak chtěla získat nejvyšší postavení ve vědě, ale také si chtěla připravit vlastní dorost. Univerzity však chtěly být čím dál více nezávislé na církvi, což se jim povedlo a staly se samosprávnými institucemi. V roce 1348 byla zřízena první středoevropská univerzita, kterou založil Karel IV. Karlova univerzita v Praze byla 32. univerzitou v Evropě.

³¹ Zakládací listinou Karlovi univerzity byla Zlatá bula, univerzita měla 4 fakulty: Artistickou/filozofickou – zde se vyučovalo sedmero svobodných umění a po jejím absolvování byli její studenti bakaláři a mohli vyučovat na městských školách. Zbýlými fakultami byly Bohoslovenská, právnická a lékařská. Po absolvování těchto fakult byl její absolvent mistr umění, nejvýše však doktor.³² Studium na Karlově univerzitě v Praze trvalo 5 – 7 let. Další univerzitou na našem území byla univerzita v Olomouci, která byla přeložena do Brna a chvíli po té byla zrušena. Nejvýše postavené místo na univerzitě měl rektor, pod rektorem byli děkani, kteří byli v čele jednotlivých fakult, jejich funkce byla na 1 rok. I na středověké univerzitě se udělovaly tresty a to v podobě důtek, pokut, ale i univerzitního vězení. Karel IV. založil také univerzitu v Pavii a v Orange.³³

²⁹ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JŮVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 20

³⁰ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JŮVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 21

³¹ ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I*. Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0. s. 62

³² BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JŮVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 22

³³ ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I*. Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0. s. 62

Ve 14. století začaly ostré rozepře mezi šlechtou, měšťany a církví, jejichž bohatství rostlo díky většímu rozvoji obchodu a řemesel a městskou chudinou. Za vrchol české reformace je považováno učení Petra Chelčického a za nejvýznamnějšího představitele české reformace je považován Jan hus. Narodil se v roce 1371, studoval na Pražské univerzitě, kde v roce 1393 vystudoval bakaláře a titul mistra svobodných umění získal v roce 1393. Na Pražské univerzitě byl prvním zvoleným rektorem. Snažil se také napravit společenské poměry v českých zemích, měl čím dál větší spor s církví, jejich spor ale vrcholil vydáním Husova díla *De ecclesia* – O církvi, ve kterém zveřejňuje své názory na tehdejší církev. Tvrdí, že příslušníkem církve může být pouze ten, kdo nespáchal větší hřích a stojí za názorem zvolení nového papeže.³⁴ Hus byl, po odsouzení kostnickým koncilem za jeho názory, které neodvolal dne 6. července 1415, upálen na hranici v Kostnici.³⁵ Jeho upálení považovalo 452 pánů z Čech i Moravy jako potupu celému českému národu. Tato situace vedla k husitskému revolučnímu hnutí, v jehož čele stál Jan Žižka z Trocnova.³⁶ Proti husitům byl rozpoután boj, stovky i tisíce příslušníků kalicha bylo 9. ledna 1420 shazováno do šachet v Kutné Hoře.

Husitské hnutí se ve školství velmi projevovalo, klášterní školy zanikaly a celkově vývoj školství se pozastavil. Karlova univerzita v Praze byla zrušena z důvodu, že se postavila na stranu husitů.³⁷

Ve 14. století se objevuje nové myšlení, které je označováno jako renesance. Toto myšlení znamená znovuzrození antického způsobu života do současné společnosti. Odras antického způsobu života v literatuře a ve vědách je označováno jako humanismus, který se začal uplatňovat nejvíce ve světských školách. Pro humanismus je studování klasické řecké a římské literatury zcela typické, objevuje se zde zájem o člověka a o jeho lidskost. Mnoho změn do školství právě humanismus přivádí, mění se zde obsah i cíl vzdělání, zdokonaluje se tělesný i rozumový rozvoj dítěte, neakceptují se tělesné tresty ani tvrdá kázání a zaměřuje se na aktivitu a tvořivost dítěte. Ve školách se požaduje znalost latiny a řečtiny, z toho důvodu, aby žáci mohli sami studovat klasická antická díla. Český humanismus se začal rozvíjet až po bitvě u Lipan. Ve vzdělání se upřednostňoval český jazyk, ve kterém se dalo vyjádřit daleko více myšlenek. Díky vynalezenému knihtisku vznikla tiskárna v Plzni, která tiskla knihy i učebnici pro školy. V této době se zjistilo a objevilo mnoho poznatků, které přispěly

³⁴ ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I.* Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0. s. 68

³⁵ ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I.* Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0. s. 69

³⁶ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky.* Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 24

³⁷ ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I.* Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0. s. 70

k prohlubování vzdělání např. objevení Ameriky, vynalezení hvězdářského dalekohledu, zákony pádu a kyvadlového pohybu, zjištění existence dvojího krevního oběhu, rozvoj matematiky, chemie, fyziky apod. Do škol se zaváděly nové metody učení jako názorné ukázky a samostatnost v myšlení.³⁸

2.2 Vývoj Českého školství do roku 1914

2.2.1 Pedagogický systém Jana Amose Komenského

Jan Rokycan a Petr Chelčický v 15. století založily Jednotu bratrskou a usilovali o nápravu církve, na českém území vznikaly českobratrské školy až v 16. století. Základem jednoty bratrské bylo písmo, šířily se české knihy a pečovalo se o český jazyk vydává si i vlastní kněžský řád, který stanovuje zásady pro své členy. Z této školy vyšel i nejvýznamnější český pedagog, který vytvořil první ucelený pedagogický systém, Jan Amos Komenský.³⁹ Celý jeho život je provázen 30 letou válkou, která ho i velmi poznamenala. Válka začala, když mu bylo 25 let a skončila v jeho 56 letech, celý život se schovával. Komenský měl velké nadání a proto, byl poslán studovat do latinské školy v Přerově, následně studoval akademii v Herbornu a poté se vrací do Přerova jako učitel, ale pouze na krátkou dobu. Stal se správcem českobratrského sboru ve Fulneku, kde i vyučoval. Komenský prožívá šťastné chvíle, oženil se a zakládal rodinu, měl dva syny, ale protože ho válka opět dohnala, opouští rodinu a skrývá se na různých místech Moravy. V této době přichází o svoji rodinu, kdy jeho manželka i dva synové umírají na mor, dospívá tak k názoru, že svět je potřeba napravit výchovou, krátce na to vydává Komenský dílo „Navržení krátké o obnovení škol v Království českém“, toto dílo pojednává o jednotné školské soustavě.⁴⁰ Dalším významným dílem je příručka pro rodiče a vychovatele, kteří vychovávají děti do 6 let, nese název „Informatorium školy mateřské“. Jedná se o první dílo, které se zabývá předškolní výchovou.⁴¹ Dílo „Brána jazyku otevřena“ bylo nejrozšířenější učebnicí latiny, která byla přeložena na spousty jazyků. Další Komenského díla jsou „Obecná porada o nápravě věcí lidských“, „Didactica manga“ a

³⁸ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 32 - 38

³⁹ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 28

⁴⁰ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 42

⁴¹ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 43

mnoho dalších.⁴² Komenského didaktické názory jsou utříděny v jeho díle „Didaktika velká“, obsahuje princip vyučování, který je používán dodnes, jako je samostatnost, aktivita, názornost, uvědomělost, systematicčnost, propojení školy s životem mimo školu, individuální přístup k žákům, trpělivost, pracovitost a spravedlnost učitele.⁴³ Komenský považuje didaktiku za jednu z nejdůležitějších věd, která má pomoci v dalším světovém rozvoji. Vypracoval školskou soustavu, kterou roztrídil do 4 období a každému období vypracoval obsah vzdělání, organizační učební práce, metodiku vyučování, didaktické principy a pravidla spolu s požadavky na učitele.⁴⁴

Věk	Stupeň vzdělání	Obsah vzdělání
Od narození – 6 let	Mateřská škola – u matky	Rozvíjení vnímání a představ o okolním světě, hospodářská a náboženská výchova
Od 6 – 12 let	Škola národní - mateřského jazyka	Čtení, psaní, aritmetika a prvky geometrie, přírodovědy, geografie, náboženství, ruční práce, zpěv
Od 12 – 18 let	Latinská škola	Gramatika, rétorika, dialektika, matematika, fyzika, astronomie, geografie, muzika, historie, etika, teologie
Od 18 – 24 let	Akademie	Speciální vzdělání

Tabulka č. 1: Komenského školská soustava, zdroj: HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 54

Komenský dále určil vyučovací jednotky, přestávky mezi jednotlivými předměty, dobu odpočinku mezi jednotlivými ročníky – prázdniny, zásady a metody vyučování, vyzvedává i systém celoživotního vzdělávání.⁴⁵ Pro Komenského je nejzásadnější zásada názornosti, kdy vnímání smysly je ve vzdělávání nejpodstatnější. Dále Komenský pracuje s myšlenkou jednotné školy, kdy by měla být v každé obci, vesnici a ve městě obecná škola pro děti od 6 do 12 let, latinská škola by měla být v každém městě pro děti od 12 do 18 let a také by měla

⁴² HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 46

⁴³ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 34

⁴⁴ ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I*. Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0. s. 127

⁴⁵ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 34

být akademie v každém království.⁴⁶ Komenský stanovil cíl výchovy, kterými jsou 1. poznat sebe a svět, 2. Ovládnout sebe a 3. povznést se k bohu. Pokládá i základy psychologie a stanovuje 3 základní složky znalosti, jako jsou pochopení, rozsuzování a zapamatování.⁴⁷ V obecné škole se vyučuje formou hry, kdy výchova a vzdělávání je nenásilné. Komenský chápe třídu jako skupinu, která má pouze jednoho učitele a žáci jsou stejného věku a rozum mají na stejné úrovni.⁴⁸ Komenský bere často žáky do přírody, kde pozorují různé jevy a žáci se učí novým věcem. Během svého života vydává mnoho děl a spisů, která jsou velmi významné i pro dnešní dobu. Ve spise *Unum necessarium* je 10. kapitolou jeho závěť. Jan Amos Komenský umírá 15. listopadu 1670 v Amsterdamu, kam odešel se svými 4 dětmi i se svojí třetí manželkou. Nakonec je pochován v Naardenu.⁴⁹

2.2.2 Další významní myslitelé 17. století

Od 17. století bylo pedagogické myšlení ovlivněno nejen Komenským, ale také přispěli John Locke, Jean Jacques Rousseau, Johan Friedrich Herbart, Gustav Adolf Lindner a jiní. Tito představitelé nejsou národa Českého, ale českou pedagogiku později výrazně ovlivnili.

John Locke zastává názor, že dítě se rodí jako prázdná nepopsaná deska „*tabula rasa*“ a až teprve život a zkušenosti tuto desku popisují a vytváří postupně osobnost člověka. Podle Locka je prvkem, který formuluje člověka, výchova, tvrdí, že devět desetin člověka je takový, jaká je výchova. Locke rozlišuje 3 složky výchovy: tělesnou, mravní a rozumovou. Cílem výchovy je vytvořit člověka, který je vzdělaný, čestný, moudrý, sebevědomý, tělesně zdatný a uměřený.⁵⁰

Jean Jacques Rousseau zastává přirozenou a svobodnou výchovu, výchovy se dětem dostává od přírody, od lidí a od věcí. Podle něj je člověk dokonalý od přírody. Rozděluje život žáku do 4 období, kdy první období je od narození do 2 let, kdy těžištěm výchovy je tělesná výchova, v druhém období je těžištěm výchova smyslů a období trvá od 2 do 12 let, třetí období je od 12 do 15 let, kdy těžiště je v rozumové výchově a poslední období je od 15 let do plnoletosti a těžiště je v mravní výchově i s výchovou sexuální. Cílem jeho výchovy je

⁴⁶ ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I*. Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0. s. 127

⁴⁷ ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I*. Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0. s. 126

⁴⁸ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 51

⁴⁹ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JŮVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 34

⁵⁰ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 56

vytvoření člověka, tak aby byl vyzvednut zájem žáků. Učivo má být názorně předáváno žákům a zároveň se rozvíjí schopnost pozorovat a samostatně pracovat.⁵¹

Johan Friedrich Herbart považoval za základ pedagogiky psychologii. Jeho pedagogický systém rozděluje do 3 částí, vedení, vyučování a mravní výchova, všechny 3 složky se vzájemně prolínají. Vedení by mělo probíhat pomocí autority ale zároveň lásky, vyučování a mravní výchova jsou procesy, které probíhají současně, kdy vyučovací proces má 4 etapy: jasnost, asociaci, systém a metodu. Mravní výchova má probíhat pomocí přísných pravidel, pochval, ale i tělesných trestů. Žák se má vyjadřovat dle svých představ a dosavadních zkušeností.⁵² Mezi Herbartovi příznivce, patří Gustav Adolf Lindner, který kladl důraz na tvrdou kázeň žáku ve výuce a paměťové učení, žák se do výuky nezapojoval, pouze poslouchal autoritativního učitele.⁵³

2.2.3 Škola v období vznikajících manufaktur

Na přelomu 17. a 18. století ovládá školství stále církve, Karlova univerzita byla evangelíkům sebrána, mistři museli svá akademická privilegia vydat a poté museli odejít. Budova univerzity byla předána jezuitům, kteří vydávají jezuitský řád, kromě tohoto řádu existovaly i další řády, kterými jsou piaristický, benediktinský, premonstrátský. O školství se začínají zajímat faráři, aby získali kantory pro své kostelní služby, tito kantoři měli nízké vzdělání a mnohdy ani vzdělání neměli, stačilo, aby uměli zčásti číst a psát.

Rozvoj vzdělanosti ovlivnil až vznik manufaktur, kdy je potřeba mít alespoň elementární vzdělání pro výkon práce. Škola měla vychovat žáky pro pracovní činnost v manufaktuře a poskytovala odbornou přípravu, ale i elementární vzdělání. Jenže o elementární vzdělání na venkově nebyl takový zájem, rodiče nechtěli pouštět děti do školy, potřebovali, aby uměly pracovat tak, jak je na venkově zvykem. Na rozšíření vzdělání na venkově má zásluhu Ferdinand Kinderman, který do učebního plánu zařadil navíc učení o pěstování ovocných stromů, včelařství, ruční práce apod.⁵⁴

Až Marie Terezie, která vládla od svých 23 let, se zabírala národními nedostatky, které jsou způsobeny nízkou vzdělaností občanů, a proto se provedla reorganizace školství. Marie

⁵¹ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 58 - 60

⁵² HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 63 - 65

⁵³ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 65

⁵⁴ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 68 - 70

Terezie vyhlašuje v roce 1770 zásadu, že škola a vzdělání je a bude vždy věc veřejného zájmu, byl zrušen jezuitský řád a majetek byl darován na rozvoj školství. Jan Ignát Felbiger stanovoval povinnou školní docházku pro děti od 6 do 12 let, kdy tento návrh byl v roce 1774 do školství zaveden. Žáci, kteří měli 9 – 12 let, měli nárok na osvobození od školní docházky, aby se mohli účastnit práci na poli. Žáci, kteří vyšli, povinnou školní docházku, se měli v neděli dostavit na opakovací hodiny a to až do svých 20 let. V této době byly školy triviální, hlavní a normální. Kdy na venkově a v menších městech byly zřizovány školy triviální, kde se výuka ve městě výrazně lišila od výuky na venkově. Společnou výukou bylo náboženství a trivia a rozdíl mezi městskou a venkovskou výukou spočíval v tom, že žáci na venkově byli vyučováni nauce o hospodářství a ve městě naukou o průmyslu s ručními pracemi. Ve větších městech pak byly zřizovány školy hlavní, které měly připravovat žáky na další studium na střední škole a normální školy pak byly zřizovány v hlavních městech.

V roce 1775 byly zřízeny preparandy pro učitele, které se lišily dle toho, na které škole učitel působil. 3 měsíce trvala preparanda pro učitele triviálních škol a 6 měsíců pro učitele hlavních škol. Pro studium na preparandě se museli učitelé podrobit přijímací zkoušce. Výuka souvisela s praktickou přípravou na výuku a po jejím absolvování se učitelé museli podrobit zkoušce.⁵⁵

Marie Terezie vydává na univerzitách nový studijní řád. Navyšuje se počet profesorů a zřizují se i nové katedry, např. katedra českého jazyka a literatury v roce 1791. Díky sílící germanizaci se na místo vyučovaného latinského jazyka staví jazyk německý.⁵⁶

Syn Marie Terezie Josef II. chtěl ještě více omezit vliv církve na školství a proto v roce 1773 zřídil novou funkci tzv. krajské vizitační školní komisaře, kteří dohlíželi na školy. Dále Josef II. vydává patent o zrušení nevolnictví a o náboženské toleranci. Snažil se o zavedení jednotné německé administrativy. Občanům se ale nelíbilo, že učitelem, úředníkem či obchodníkem se může stát pouze ten, kdo ovládá německý jazyk, proto vzniká celonárodní obrozenecké hnutí, které mělo zastavit sílící germanizaci a mělo zachovat českou národnost a český jazyk.

⁵⁵ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 71

⁵⁶ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JŮVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 47

2.2.4 Školství v období národního obrození

Národní obrození se člení do 4 období: tereziánské, josefínské, vlastenecké a vrcholné. Cílem národního obrození bylo vrátit hodnotu českého jazyka do našich zemí a opět zvýšit upadající vzdělanost.⁵⁷ V době národního obrození musel učitel vykonávat mnoho funkcí, mezi které např. patří:

1. Kostelní písař a kronikář – vedl matriky, poslední vůle, inventury, dražby, psal prodejní a stavební smlouvy. Musel z paměti znát soudní a politické zákony.
2. Svatební a kmotrovský prosebník – Prosil kmotry, aby učinili svatební řeč, vedl svatební průvod, rozkrájel a rozdělil jídlo na svatební hostině, rozdal svatební dary, dovedl hosty do hospody, kde tančil s nevěstou první tanec a dohlížel na pití.
3. Zvoník – musel natahovat a řídit hodiny, celý rok prováděl zvonění a také zvonil při požáru.
4. Kostelník – Učitel otevíral a zavíral kostel, zapaloval svíčky a také je musel zhasínat, musel se oblékat do bohoslužebných rouch, s knězem musel navštívit nemocné a také chodil i k poslednímu pomazání.
5. Varhaník – každý den musel hrát při mši na varhany, také při nedělních a svátečních mších, musel si založit kapelu, kde si své hudebníky musel vychovat, učitel musel znát a umět hrát na všechny hudební nástroje, musel s kapelou hrát k tanci v hospodě, také vypravoval důstojné pohřby

Za veškerou činnost, kterou učitel musel vykonávat, dostával mizernou odměnu.

Rakousko nepotřebuje lid vzdělaný ale poddaný, ale naopak mysleli osvícení vzdělaní, kteří zastávali názor, že vzdělanost a výchova velmi ovlivňují vývoj celé společnosti a proto škoře a hlavně učitelé připisují vysokou důležitost. Tato úvaha donutila Josefa Liboslava Zieglera, aby vydal první časopis pro české učitele, který se jmenuje *Přítel mládeže*. První číslo časopisu vychází v roce 1823. Mezi 18. a 19. stoletím učitelé, kteří byli uvědomělými vlastenci, svoji práci brali jako významnou činnost pro český národ a usilovali o uplatňování českého jazyka. Tito učitelé jsou nazýváni jako vlastenečtí učitelé. Významnými vlasteneckými učiteli jsou Jan Jakub Ryba, Jan Svatopluk Filcík, Jan Čechomil Formánek, Jan Vlastimír Svoboda a jiní.

⁵⁷ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 48

V 19. století také vznikají počátky předškolní výchovy, kdy prvním teoretikem byl Jan Vlastimír Svoboda. V této době začaly být zřizovány i opatrovny, které sloužily pracujícím ženám.⁵⁸

Jan Jakub Ryba byl jeden z nejvýznamnějších učitelů národního obrození, vyučoval na farní triviální škole, kde hned po jeho nástupu zpracoval vyučovací řád a vzbudil u žáků velký zájem o výuku. Děti jsou na začátku školního roku obeznámeny, jaké by mělo být jejich chování a jak mají dodržovat pořádek ve škole, stanovil pravidla pro čistotu žáků, vytvořil zásady správného čtení, správného veřejného mínění a slušného chování, také usiluje o spolupráci s rodiči a o ustálení českého pravopisu. Do škol je český jazyk zaveden až v roce 1832 a požadavek na znalost českého jazyka je kladen i na učitele, kteří znalost českého jazyka musí doložit.⁵⁹

2.2.5 Školství v druhé polovině 19. století

V roce 1855 vzniká dohoda mezi státem a církví a mezi papežem a Františkem Josefem II., který nastoupil na trůn jako císař. Obecné školství se stává konfesijní, patronáty nad školami se v roce 1864 zrušily a dozor nad školami prováděly místní školní rady.⁶⁰

Nová hospodářská a společenská situace způsobila vznik návrhů na reformy české školy, které byly charakteristické zkvalitnit a prohloubit vzdělání, prodloužit povinnou školní docházku, obsah vzdělání se měl zmodernizovat a poskytovat vzdělání na vysokých školách v českém jazyce. Karel Slavoj Amerling založil první dívčí vyšší školu, na které se vyučovalo českým jazykem. Návrh na reformu nepodával jen Amerling, ale spousty dalších představitelů, ale žádný jiný návrh nebyl přijat.⁶¹

V roce 1869 vzniká nový školský říšský zákon, který omezoval vliv církve nad školami a upravoval základní školství na osmiletou povinnou školní docházku jak pro chlapce, tak i pro dívky, do učebního plánu se zavádí přírodopis, zeměpis, dějepis, geometrie, tělesná výchova a zpěv. Obecná škola trvala 8 let, nebo 5 let, kdy po ukončení 5. třídy přecházejí žáci na 3 letou městskou školu, která poskytuje vyšší úroveň vzdělání. Zákon však nebyl platný moc dlouho, v roce 1883 je zákon upraven novelou říšského školského zákona. Novela

⁵⁸ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 73 - 75

⁵⁹ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 49 - 50

⁶⁰ BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 55

⁶¹ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 78

změnila zásady, které byly nevyhovující pro učitele i pro žáky, učitelům se snižovala úroveň vzdělání a nemajetným žákům se výuka zkracovala.

Nejvýznamnější osobností české pedagogiky v druhé polovině 19 století byl Gustav Adolf Lindner, který byl považován za druhého nejvýznamnějšího pedagoga, první však byl Jan Amos Komenský. Nebyl jen vynikající pedagog, ale také byl prvním profesorem pedagogiky na pražské univerzitě. Napsal mnoho děl, dva jeho spisy jsou považovány za základ v pedagogice, jsou to „Všeobecné vychovatelství“ a „Všeobecné vyučování“. ⁶²

2.2.6 Reformní pedagogika

Reformní pedagogika představuje široké pedagogické hnutí, které se začalo utvářet koncem 19. století, hlavní rozvoj však nastal ve 20. a 30 letech 20. století. Cílem bylo změnit postoj školy i jiných výchovných zařízení. Nejdůležitější pro reformní pedagogiku je změnit postoj k dítěti, protože dětství je považováno za nejdůležitější období v lidském životě a učitel by měl dítě i jeho svět pochopit a plně jej respektovat. Základem výchovy je spontánní činnost, která více vyvolává zájem žáků a vytváří u nich žádoucí hodnoty a postoje. Dítě se má chovat, pracovat a jednat takovým způsobem jaký je žádoucí a dítě to tak samo chce, nikoli protože, že to chce někdo jiný.

Podle Rousseauova život a učení jsou dvě stránky, které mají stejný proces a nelze je oddělit. Učení má být proto zaměřeno na získávání zkušenosti, které jsou v souladu s běžným životem. ⁶³

Také se rozvíjí vzdělávací systém, vyučovací metody a postupy, rozvoj vzdělávání dospělých, žen a výchovy dětí, které potřebují speciální péči. Vyučování se začíná individualizovat, poskytuje dětem právě to, co potřebují a přiklání se k jejich schopnostem.

Hlavními představiteli reformní pedagogiky Ellen Keyová, Maria Montessoriová, Ovide Decroly, Georg Kerschensteiner, Stanley Hall.

Maria Montessoriová se hlavně věnovala předškolní docházce a její pedagogický systém byl založen až po její smrti.

Ovide Decroly zastával názor, že škola neodpovídá dětské psychice, počet žáků ve třídě má být omezen, ale má být různorodý. Učitelé musí milovat děti, musí se snadno vyjadřovat a udržovat kázeň bez násilí. Pro děti, které jsou opožděné, se mají vytvářet samostatné třídy,

⁶² BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1. s. 55 - 57

⁶³ SINGULE, František. *Současné pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. Odborná literatura pro veřejnost. ISBN 80-04-26160-4. s. 8-11

keré vede velmi zkušený učitel. V ranních vyučovacích hodinách se děti mají učit psaní, čtení i počítání. Rodiče jsou seznámeni s vyučovací metodou a mají pomáhat k dosažení cílů.

Koncem 19. a začátkem 20. století začínají vznikat nové pedagogické směry a pedagogické systémy.⁶⁴

2.3 Vývoj Českého školství od 20. století do roku 1945

Začátkem 20. století vznikají nové pedagogické systémy a pedagogické směry po celém světě, které ovlivnily české školství až v pozdější době. Mezi ně patří Pedagogický systém Marie Montessoriové, Daltonský plán, Winnetská soustava, Waldorfská pedagogika, Freinetovská pedagogika, progresivní výchova, experimentální pedagogiky, sociologická pedagogika, psychoanalytická pedagogika a existencialistická pedagogika. V této práci se nebudu zabývat všemi pedagogickými systémy, ale jen těmi, o kterých si myslím, že českou pedagogiku výrazně ovlivnili.

Pedagogický systém Marie Montessoriové

Cílem systému M. Montessoriové je zajistit normální rozvoj dítěte. Základní tezí je, že dítě v sobě má vlastní stavební plán, ale i vlastní síly pro svůj rozvoj. Montessoriová se především zaměřuje na děti předškolního věku, ale objevuje se i na některých základních a středních školách. U dítěte vznikají špatnou výchovou či zanedbáváním, vývojové odchylky, které musí být odstraněny normalizací. Výchova je chápána jako realizace svobody dítěte, kdy svoboda je rozlišována na biologickou, sociální a pedagogickou. Ve výchovném systému je důležitý montessoriovský didaktický materiál, který má vést k normálnímu vývoji dítěte. Je rozdělen do 5 skupin.

1. cvičení běžného života,
2. smyslový materiál,
3. jazykový materiál,
4. matematický materiál,
5. materiál ke kosmické výchově.

Systém této pedagogiky byl rozvíjen až po její smrti jejím synem Mariem.⁶⁵

⁶⁴ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 84 - 89

⁶⁵ SINGULE, František. *Současné pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. Odborná literatura pro veřejnost. ISBN 80-04-26160-4. s. 14 - 16

Daltonský plán

Tento plán nově organizuje vyučovací proces, snaží se o individualizaci učení při vyučování, jeho zakladatelka je Helen Parkhurstová. Daltonský plán vychází z nerespektování potřeb a zájmů žáka při vyučování. Děti nejsou rozdělovány dle věku, ale podle výkonnosti, z tříd se stávají pracovny a laboratoře a učitelé plní roli konzultanta a veškerou činnost žáků řídí. Podle zájmů žáků se vypracovávají plány, a na každý týden se připravují úkoly, které si žáci plní dle svých schopností.

Winnetská soustava

Tato soustava má mnoho společného jako Daltonský plán, ale vznikala zcela nezávisle. Soustavu vytvořil Carleton Wolsey Washburn. Činnosti ve škole byly rozděleny na individuální a společnou činnost a to v poměru 1 : 1. V individualizovaném učení žáci pomocí samostudia získávají učivo z jednotlivých předmětů, kdy obsah učiva je stanoven. Ve společné části učení žáci společně řeší problém, diskutují, dramatizují, hrají apod. Pro všechny žáky je obsah i rozsah učení stejný a je na každém žáku, kolik času učení věnuje. Žákům jsou zpracovávány postupy učiva na 2 roky ze všech předmětů. Pro tento systém museli být vytvářeny nové učebnice, které byly vhodné pro všechny děti, měly v sobě obsažené kontrolní cvičení pro všechny žáky, kteří si své výsledky kontrolují sami a zjišťují tak, jak danou látku zvládli.⁶⁶

Waldorfská pedagogika

Waldorfské školy vytvořil Rudolf Steiner, kdy první škola byla založena v roce 1919 a v roce 1988 jich už bylo 540. Tyto školy podporují individuální nadání a tvořivý duchovní život. Každý ročník se soustředí na určitou tematiku, tato pedagogika je chápána jako umění výchovy, kdy je člověk podle ní rozdělen do 3 sedmiletých cyklů. První období je do 7 let a dítě napodobuje svého vychovatele, ten by si měl dát pozor na to, co dítě vidí a slyší. Druhé období se spojuje s pamětí, dítě pozoruje autoritu, která mu má poskytovat vzor, důvěru a jistotu v život. Důležitou roli zde hraje třídní učitel. Třetí období je období duševní zralosti, kdy si člověk dokáže vytvořit vlastní úsudek o věcech, o kterých se dříve jen učil. Dopolední

⁶⁶ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 90 - 93

učení začíná hlavními předměty, následuje opakovací a učební vyučování a v odpoledních hodinách se vyučuje umělecké a praktické předměty.⁶⁷

Freinetovská pedagogika

Célestin Freinet kritizoval školu po první světové válce a v roce 1923 zakládá hnutí moderní školy. Hlavním východiskem moderních škol je spojení školy a života, spolupráce žáků a učitelů a také spolupráce mezi učiteli. Stanovil 6 důležitých podmínek pro moderní školu.

1. okolní svět začlenit do školního světa,
2. těžištěm všech činností je práce,
3. možnost svobodně vyjadřovat své myšlenky a emoce,
4. individuální odpovědnost,
5. svobodně se rozhodovat,
6. spolupráce učitelů.

Freinet rozvíjel pracovní materiály a vyučovací techniky. V jeho škole byla tiskárna nejdůležitější pomůckou při čtení i psaní, žáci místo učebnic si sami vytvářeli učební texty, měsíční i roční plány.⁶⁸

Progresivní výchova

Tuto pedagogiku zakládá John Dewey, jejím centrem není učitel, ale dítě. Dítě má ve škole aktivně pracovat, smyslem vyučování jsou zkušenosti žáka, veškeré metody, prostředky a výchova se obrací na zájem žáka. Při vyučování se využívá problémová metoda, kdy žák hledá řešení různých problémů na základě získaných zkušeností. Žáci napomáhají při vytváření tematických plánů. Aby žáci získali zkušenosti, museli se třídy přeměnit na laboratoře, dílny a pracovny, místo učebnic se zakoupily pracovní návody. Zkušenosti měli žáci posbírat i mimo školní vyučování.

Experimentální pedagogika

Experimentální pedagogika přinesla do pedagogiky kromě experimentu také dotazníkovou metodu, statistickou metodu, metodu pozorování aj. Pedagogiku obohatila o

⁶⁷ SINGULE, František. *Současné pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. Odborná literatura pro veřejnost. ISBN 80-04-26160-4. s. 16 - 17

⁶⁸ SINGULE, František. *Současné pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. Odborná literatura pro veřejnost. ISBN 80-04-26160-4. s. 18 - 19

mnoho důležitých poznatků z oblasti pedagogiky a psychologie. Mezi představitele patří Wilhelm August Lay, Alfred Binet, který vytvořil testy inteligence, atd.

Existencialistická pedagogika

Je zaměřena na existenci současného člověka. Žáci si musí klást stále nové cíle, kterých by měli dosáhnout. Žák musí umět jednat, aby mohl jednat, musí se umět rozhodovat a musí umět nést následky za svá rozhodnutí. Zaváděním problémového vyučování přispívá k projevení skutečné podstaty žáka. Tato pedagogika nesplňuje cíle, protože nikdo nemůže nikomu vnucovat, jak se má chovat a jak má jednat v určitých situacích, ale snaží se žáky naučit řešit životní situace. Charakteristickým znakem je důvěra, opravdovost a upřímnost mezi žáky a učitelem.

Psychoanalytická pedagogika

Zakladatelem je Sigmund Freud. Lidskou psychiku dělí na Id, Ego a Super ego. Kdy Id tvoří největší, nevědomou část psychiky, Ego se vědomě rozhoduje a Super ego je vnitřní kritik neboli svědomí. Ego se rozhoduje v souladu s Id nebo v souladu se Super egem. Jestliže se Ego rozhodne v souladu s Id, vznikají např. výčitky svědomí, které mají v psychoanalýze podobu konfliktů. Tyto konflikty jsou právě předmětem psychoanalytické pedagogiky. Tato pedagogika tvrdí, že dítě může být velmi komplikované a některé jeho zážitky i ty nevědomé mohou být příčinou jeho potíží v dospělosti. Proto by se děti měly vyvarovat situacím, při kterých vznikají konflikty.⁶⁹

2.3.1 Česká škola na začátku 20. století

Výuka v této době probíhala v přeplněných třídách, kde její úroveň byla velmi nízká. Některé osobnosti české pedagogiky se zapojují do nově vznikajících pedagogických směrů západoevropských zemí. Mezi nejvýznamnější patří Tomáš Garrigue Masaryk, Eliška Krásnohorská, Josef Úleha, František Čáda, Otakar Kádner a František Drtina.⁷⁰

T. G. Masaryk vychází z názorů J. A. Komenského, dle něj pedagogika úzce souvisí s psychologii, proto by učitel měl mít dostatečné znalosti z psychologie dítěte, měl by

⁶⁹ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 94 - 100

⁷⁰ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 102

disponovat autoritou a odborností. Žák se má ve škole naučit myslet, rozděluje žáky do skupin, dle jejich znalostí a usiluje o vzájemnou spolupráci.⁷¹

Eliška Krásnohorská usiluje o vyšší vzdělávání žen.

František Čáda založil pedopsychologii, její předmět vymezuje: *“Pedopsychologie má za úkol konstatovati, které psychické pochody jsou v dítěti a v jakém vývojovém stádiu se právě nalézají, má stanovit a vysvětliti předstupně psychologického vývoje“*.⁷²

Otakar Kádner přispívá k rozvoji pedagogiky a v Československé republice usiloval o vysokoškolské vzdělání učitelů, tak jako František Drtina.⁷³

2.3.2 Vývoj školství po první světové válce

Ve školství nastávají výrazné změny a na českém území dochází k jejímu rozvoji. V Brně se zakládá Masarykova univerzita a na Karlově univerzitě vzniká přírodovědecká fakulta. V únoru 1920 se přijímá nová ústava a v roce 1922 vychází Malý školský zákon, který sjednotil školství po celém území, oprostil od úlev, snížil počet žáků ve třídě a založil nový předmět, občanskou výchovu.⁷⁴

Základní škola se dělila, tak jako doposud na pětiletou obecnou a tříletou měšťanskou, která mohla být doplněna o jeden ročník. Dochází také k rozvoji učňovského školství, které tvořily 3. stupeň školské soustavy. O odborné školství stoupal po první světové válce větší zájem a to díky hospodářskému vývoji v Československé republice.⁷⁵ V roce 1921 se zakládá Škola vysokých studií pedagogických v Praze, jejím cílem bylo vzdělávání učitelů v pedagogice a v jejich pomocných vědách. Také v Brně se zakládá dvouletá Škola pedagogická, na které se uskutečňovaly konzultace v sobotu i v neděli.

Školství se dále rozvíjelo podle západoevropských směrů, její rozvoj se zaměřoval na reformu školství z hlediska obsahu i organizace. Tomuto hnutí se říká pedagogický reformismus, který se snažil o efektivnější vyučování. Zakládají se i experimentální školy, na kterých se ověřují teoretické úvahy. Učitelé pedagogického reformismu byli nadšení pro svoji práci a měli výborné znalosti v pedagogice i psychologii. Za důležitou osobnost tohoto hnutí

⁷¹ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 102

⁷² HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 105

⁷³ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 107

⁷⁴ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 110

⁷⁵ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 120

je pokládán Václav Příhoda, kterého velmi ovlivnil studijní pobyt v USA. Usiloval o změnu školského systému, podle něj je český školský systém nedemokratický, protože jsou upřednostňovány děti z majetnějších rodin. Vytváří principy, dle kterých se má škola řídit, např. škola a vyučování se má přizpůsobit žákovi, aktivita a práce je smyslem vyučování. Podporoval daltonský plán a winetskou soustavu a navrhuje semestrální systém. Navrhuje také čtyřstupňový školský systém, který ale nebyl realizován a usiloval o změnu v učitelském vzdělání. Jeho reformním snahám bylo zamítnuto, protože byly nepřátelské vůči marxismu leninismu. Díky jeho myšlenkám byl zbaven možností pracovat a začíná pracovat na jeho významných dílech, jako je Úvod do pedagogické psychologie, Ontogeneze lidské psychiky, Racionalizace školství, Psychologie a hygiena školství apod. Za jeho celoživotní práci mu byl propůjčen Řád republiky v roce 1969.⁷⁶

2.3.3 České školství v období 2. světové války

Velký vliv na vývoj školství mělo nacistické obsazení českých zemí Německem. Kdy školství propadá velkému úpadku, školy jsou likvidovány, uzavírány a propadají vojenským účelům. Na školách se zvyšuje počet hodin Němčiny, některé předměty se vyučují pouze v německém jazyce, z učebnic a knih jsou likvidovány stránky o existenci svobodném Československu. Hodnocení žáků se změnilo na šestistupňové, které se velmi zpřísnilo, a učitelé měli pokyny, jak mají známkovat, kolik dětí může mít jedničku apod. Jako nekvalifikovaní dělníci, byli posíláni žáci vyšších ročníků do vojenské výroby.⁷⁷ Na učňovských školách se studentům v průběhu studia měnily obory vzdělání. Velký úpadek zaznamenávají hlavně vysoké školy, které měly být zrušeny a podle původního plánu již nikdy neotevřeny. Významným dnem je 17. listopad 1939, kdy němečtí okupanti zatýkali studenty vysoké školy v Praze a 9 z nich popravily, kvůli demonstracím, které studenti vedli. Zbytek studentů bylo odvezeno do koncentračního tábora a až na přibližně 30 studentů se vrátili všichni zpět. Od března roku 1939 do dubna 1941 bylo celkem zakázáno užívat 283 učebnic. Učitelé se museli proškolovat a to v předmětech dějepisu, zeměpisu a biologie.⁷⁸ Kdykoliv si němečtí okupanti našli důvod, že je nezbytné, aby někdo zemřel z nějakého absurdního důvodu, vraždili především studenty a učitelé vysokých škol nebo osoby

⁷⁶ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 110 - 113

⁷⁷ HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9. s. 116

⁷⁸ SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. S. 251

s vysokým vzděláním. Na konci války byly školy přerušeny na dlouhou dobu a prázdniny se prodlužovaly.

Ztrát, které české území postihlo, bylo velmi mnoho, především do koncentračních táborů byli odvázeni židé. Celkem Čechoslováků zemřelo za druhé světové války 365 000 a celkové číslo všech obětí druhé světové války je kolem 60 miliónů. Podle časopisu *Čeští učitelé v protifašistickém odboji 1939 – 1945* se uvádí, že koncentračními tábory prošlo 5 000 učitelů, z toho 650 jich zahynulo a 392 jich bylo popraveno.⁷⁹

2.4 Vývoj Československého školství v letech od roku 1945 – 1989

Osvobozením v květnu 1945 nastává v pedagogice nový zlom, kdy se začíná rozvíjet teorie socialistické výchovy. Spolupráce se Sovětským svazem se rozvíjí v mnoha směrech, ale i ve školství. V roce 1948 byl přijat zákon č. 95 Zákon o jednotné úpravě základního školství, který sjednotil školy druhého stupně, vytvořil jednotnou školskou soustavu a poprvé v historii prodloužil povinnou školní docházku na 9 let. Zákon dále ukládal, aby se rozvíjel všestranný rozumový, citový, mravní a tělesný rozvoj žáků. Nově zřízené školy využívaly různé aktivizační metody ve výuce a v nadcházejících letech se několikrát povinná školní docházka zkracovala a prodlužovala.⁸⁰ Klasifikace žáků se opět snížilo na 5 stupňové známkování.⁸¹ Po skončení 2. světové války vydal prezident republiky dekret, který nařizoval vzdělávání učitelů na vysokých školách, také bylo od roku 1947 umožněno učitelům v činné službě, aby si doplnili vzdělání a klasifikaci.⁸² Po druhé světové válce zůstaly zachovány hlavní letní prázdniny, ale také bývaly prázdniny z různých ekonomických důvodů, například uhelné prázdniny, ale i z hygienických důvodů při různých epidemiích. Postupně se změnil i vyučovací týden, kdy do této doby se vyučovalo 6 dní v týdnu, a nyní se vyučovací týden zkracuje na pětidenní. Zkracovaly se i pololetní prázdniny, které dříve trvaly týden a to z důvodu vznikajících jarních prázdnin.⁸³ V roce 1959 bylo přijato usnesení O těsném spojení školy se životem a dalším rozvoji výchovy a vzdělávání v Československu. Jesle a mateřské

⁷⁹ SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. S. 253

⁸⁰ MORKES, František. *Devětkrát o českém školství: (přehledný průvodce)*. V Praze: Pedagogické muzeum J. A. Komenského, 2004. ISBN 80-901461-6-3. S. 7

⁸¹ MORKES, František. *Devětkrát o českém školství: (přehledný průvodce)*. V Praze: Pedagogické muzeum J. A. Komenského, 2004. ISBN 80-901461-6-3. S. 15

⁸² MORKES, František. *Devětkrát o českém školství: (přehledný průvodce)*. V Praze: Pedagogické muzeum J. A. Komenského, 2004. ISBN 80-901461-6-3. S. 34

⁸³ MORKES, František. *Devětkrát o českém školství: (přehledný průvodce)*. V Praze: Pedagogické muzeum J. A. Komenského, 2004. ISBN 80-901461-6-3. S. 46

školy zabezpečovaly předškolní vzdělávání, na které navazovala základní devítiletá škola, která byla označována jako škola prvního cyklu. Na tuto školu navazovaly školy druhého cyklu, mezi které patří: Odborná učiliště a učňovské školy, střední všeobecné vzdělávací školy, střední školy a střední školy pro pracující.⁸⁴ V roce 1960 se vyhlašuje nová ústava Československé socialistické republiky a toho roku se schválil Zákon o soustavě výchovy a vzdělání, kdy jednotlivé stupně školy na sebe navazují a umožňují postupné získání vysokoškolského vzdělání. V roce 1962 bylo přijato usnesení, které kladlo důraz na vytvoření harmonického systému komunistické výchovy na všech stupních i typech škol. Důležitou roli v komunistické výchově nesla občanská nauka. Základem komunistické výchovy je postupné osvojování základů marxisticko-leninského světového názoru, který má vést mladé lidi správným směrem v myšlení a jednání. Zákon o vysokých školách z roku 1966 dělí vysoké školy na univerzitní, technické, zemědělské a umělecké. V roce 1976 vzniká nový projekt o výchově vzdělávací soustavy, který má za úkol naučit mladou generaci tvůrčím způsobem myslet, vést jí k samostatnosti, ideové zásadovosti a kritické náročnosti. Další zákon, který ovlivnil vysokoškolské vzdělání, byl z roku 1980, kdy se všechny vysoké školy podílejí na výchově učitelů. V roce 1984 byl vydán zákon o soustavě základních a středních škol, který stanovil poprvé v historii 10 letou povinnou školní docházku⁸⁵ a zároveň snižuje základní vzdělávání na 8 let. Žáci navštěvovali 8 let základní školu a zbylé dva roky navštěvovali již školy střední.⁸⁶

2.5 Školství v současnosti

2.5.1 Nejzásadnější legislativní úpravy ve školství

Rok 1989 přinesl mnoho politických změn, které se odráží i ve změně českého školství. Dne 3. května 1990 se Federální shromáždění usneslo na znění zákona č. 171/1990 Sb., o soustavě základních a středních škol, který stanovil změny ve školní docházce. Školní docházka byla zkrácená na 9 let a současně byla prodloužená základní škola také na 9 let. Žáci měli možnost odcházet na střední školy již po ukončené 8 třídě, tato možnost však netrvala dlouho, dne 22. června 1995 byla přijata novela zákona, která stanovila 9. ročník základní školy jako povinný, rovněž se prodloužil 1. stupeň základní školy ze 4 na 5 let a

⁸⁴ SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. S. 253 S. 309

⁸⁵ SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987. S. 253 S. 310 - 314

⁸⁶ MORKEŠ, František. *Devětkrát o českém školství: (přehledný průvodce)*. V Praze: Pedagogické muzeum J.A. Komenského, 2004. ISBN 80-901461-6-3.S. 7

současně se 2. stupeň zkrátil z 5 na 4 roky. Žákům se umožňovalo odcházet z 5. nebo ze 7. tříd na víceletá gymnázia nebo na konzervatoře.⁸⁷ Dále byla možnost zřizování nestátních škol, u nás opět vznikaly školy církevní, soukromé a nově u nás začaly vznikat školy alternativní, nejvíce to byly školy waldorfské a montessoriovské. Dne 24. září byl přijat zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, který upravuje předškolní, základní, střední, vyšší odborné a některé jiné vzdělávání ve školách a školských zařízeních, stanoví podmínky, za nichž se vzdělávání a výchova uskutečňuje, vymezuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob při vzdělávání a stanoví působnost orgánů vykonávajících státní správu a samosprávu ve školství.⁸⁸ Dále byl přijat zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, který upravuje odchylky při sjednávání doby trvání pracovního poměru na dobu určitou pedagogických pracovníků, předpoklady pro výkon činnosti pedagogických pracovníků, pracovní dobu pedagogických pracovníků, další vzdělávání a kariérní systém pedagogických pracovníků. Dále se tento zákon vztahuje na pedagogické pracovníky škol a školských zařízení, které jsou zapsány do rejstříku škol a školských zařízení, a na pedagogické pracovníky v zařízení sociálních služeb.⁸⁹ V roce 2006 byl přijat zákon č. 179/2006 Sb., O uznávání výsledků dalšího vzdělávání.

2.5.2 Řízení, správa a samospráva vzdělávacího systému

Do roku 1989 bylo školství vysoce centralizované, až po tomto roce dochází k velké decentralizaci správy školy. V roce 1990 byl přijat zákon č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Správní kompetence byly převedeny na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen MŠMT) a začaly se zřizovat školské úřady. Dále se vytvořil předpoklad pro rozvoj samosprávy v regionálním školství, který byl na úrovni obcí a školských rad jako samostatný prvek s okresní působností. Pro získání vyšší pravomoci vedení škol se stala transformace škol na příspěvkové organizace a také nové postavení České školní inspekce, která se stala samostatným orgánem státní správy v rámci resortu školství. Systém správních orgánů ve školství byl dokončen novelou zákona o státní správě a samosprávě ve školství v roce 1995, kdy systém státní správy a samosprávy regionálního

⁸⁷ MORKEŠ, František. *Devětkrát o českém školství: (přehledný průvodce)*. V Praze: Pedagogické muzeum J.A. Komenského, 2004. ISBN 80-901461-6-3.S. 7

⁸⁸ Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: Školský zákon. *MŠMT* [online]. Parlament České republiky, 2004, 10. listopadu 2004 [cit. 2018-05-13]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-1-9-2017-do-31-8-2018> s. 1

⁸⁹ *Školský zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb.; Prováděcí vyhlášky*. Český Těšín: Poradce, 2005. Zákony do kapsy. ISBN 80-7365-047-9. s. 1

školský systém tvoří strukturu na všech úrovních řízení. Další změnou je reforma veřejné správy ve školství v roce 2001, kdy státní školy byly převáděny do krajského působení. Všechny školské úřady zanikly a to dnem 31. prosince 2000. Školský systém se tak stal jako jeden z nejvíce decentralizovaných školských systémů v Evropě. Hlavním orgánem státní správy ve školství je MŠMT, které připravuje legislativní normy pro výkonné i operativní činnosti, určuje centrální vzdělávací politiku a celkovou strategii tak, že zpracovává Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy, který schvaluje vláda. Obce musí ve svém obvodu zajistit povinnou školní docházku a poslední ročník předškolní docházky, který je od školního roku 2017/2018 povinný. Ředitelé škol jsou na základě konkurzního řízení jmenováni zřizovatelem.

2.5.3 Optimalizace sítě škol

Z důvodu velkého snížení porodnosti na našem území se začaly nejprve slučovat školy mateřské. K největšímu snižování živě narozených dětí docházelo v letech od roku 1993 až do roku 1996, poté se počet narozených dětí zpravidla neměnil, až v roce 2002 začalo porodnost opět stoupat. S optimalizací také souvisí problematika územní spádovosti škol. Od roku 1990 si každý může vybrat, do jaké školy nastoupí, to ale vedlo k velkému problému u zápisu dětí do školy, o kterou byl velký zájem. Proto se zavedla územní spádovost, která zaručovala, že přednostně budou přijati do školy ty děti, které bydlí ve školském obvodu dané školy. Proces optimalizace započal v roce 1997 a týkal se především středních odborných škol a učilišť.

2.5.4 Závazné dokumenty ve vzdělání

V roce 2001 byl vydán dokument Národní program rozvoje vzdělávání v České republice (tzv. Bílá kniha), který poukazuje na nezbytné změny, pojednává o východiskách a předpokladů rozvoje vzdělávací soustavy, stanovuje obecné cíle vývoje vzdělávací politiky, zaobírá se předškolním, základním a středním vzděláváním, dále také terciálním vzděláváním i vzděláváním dospělých. Závěrem Bílé knihy jsou hlavní strategické linie vzdělávací politiky v České republice. Bílá kniha je realizována pomocí dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy.⁹⁰

Dalším významným dokumentem je Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020.

⁹⁰ *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bílá kniha*. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

2.5.5 vzdělávání podle rámcových vzdělávacích programů

Národní program vzdělávání v České republice a školský zákon přináší do školského systému nový systém vzdělávacích programů. Vzdělávací programy jsou kurikulární dokumenty na státní nebo školní úrovni. Na státní úrovni jsou rámcové vzdělávací programy (dále jen RVP) a na školní úrovni jsou školní vzdělávací programy (dále jen ŠVP). ŠVP si každá škola upravuje sama, ale musí být v souladu s příslušným RVP, který vychází z nové strategie vzdělávání a z koncepce celoživotního učení, navazuje na předchozí vzdělávání, vymezuje klíčové kompetence, cíle a obsah vzdělávání, zařazuje průřezová témata a snaží se zvýraznit spolupráci s rodiči žáků.⁹¹

⁹¹ *Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání*. Stařeč: Infra, 2005. ISBN 80-86666-24-7. S. 1

3. Vývoj školství v obci Drahanovice

3.1 Vývoj školství v Drahanovicích do konce 19. století

První zmínka o škole v Drahanovicích se datuje do roku 1725, která se nacházela v domě pana Josefa Žampacha.⁹² Na tomto domě se nechala zasadit pamětní deska, která má uctívat národního mučedníka pana Vítězslava Žampacha, který byl 6. června v roce 1918 chycen německými vojsky v Rusku a byl hned popraven.⁹³ Tato škola byla v Drahanovicích do roku 1798. Na stavbě nové školy, která se nachází v horní části obce vedle kostela, má zásluhu rytíř Antonín z Winkteriberku. Škola měla v této době jednu učírnu a pro učitele se v budově nacházela jedna světnice, komora, kuchyň a sklep.⁹⁴ Kromě zásluhy na postavení nové školy v roce 1792 se rytíř Antonín podílí na osamostatnění zdejší fary a také na zásobování faráře pšenicí, ječmenem, žitem, ovsem, dřevem, pivem a vínem.⁹⁵ Protože obec Drahanovice v roce 1876 zachvátil velký požár, který schvátil kromě mnoho domů, také kostel a školu i se svým obecním archívem, je jen velmi málo informací o počátcích školy v Drahanovicích. Na stejném místě se v letech 1876 - 1877 postavila škola nová.

3.2 Škola v Drahanovicích od počátku 20. století do roku 1945

3.2.1 Škola v Drahanovicích po 1. světovou válku

Od roku 1900 začíná školní rok vždy vzýváním ducha svatého a službami božími. Dále se žáci účastní svaté zpovědi a svatého přijímání a to většinou dvakrát i třikrát během školního roku. Školu od roku 1900 navštěvuje přibližně 320 dětí, které jsou rozděleny do čtyř tříd. V průběhu roku se žáci účastní oslav jmenin a narozenin císaře Františka Josefa I., zesnulé císařovny Alžběty a paní baronky Kleinové, tyto oslavy probíhají slavnými službami božími a chvalozpěvem *Te Deum*. Žáci na jejich počest recitují básně a dostávají pamlsky či ovoce. Každým rokem probíhá na škole visitace. Školní rok končí každý rok službami božími a chvalozpěvem *Te Deum*. Dne 2. prosince roku 1911 byl přiřazen k tomuto dni, který spadá do významného dne císaře Josefa Václava I., dětský den. Děti se účastnily služeb Božích a poté je třídní učitelé obeznámili o tomto významném dni, od tohoto roku se 2. prosince slaví dětský den vždy stejným způsobem.

⁹² *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 226

⁹³ *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 62 - 63

⁹⁴ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 43

⁹⁵ *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 228

V roce 1912 se hrálo divadlo „*My se nedáme*“. Děj líčil českého dělníka v boji proti Německému továrníku, který bojoval proti postavení německé školy v české obci.⁹⁶ Každý rok se vykonávala zkouška z náboženství, které se účastnily všechny děti a vyučování, které bylo přerušeno kvůli nemoci, se vždy nahrazovalo, jakmile to bylo jen možné.⁹⁷

3.2.1.1 Místní školní rada

Ve školním roce 1901 – 1902 probíhaly volby do místní školní rady. Předsedou školní rady byl zvolen Antonín Fritscher a místopředseda byl Josef Skokánek, jako výborníci místní školní rady byli zvoleni Josef Skokánek, Ignát Srovnal, Josef Kvapil a jako náhradníci školní rady byli zvoleni Alois Večeřa a Josef Grulich.

V březnu roku 1906 se opět konaly volby do místní školní rady, kdy předseda i místopředseda zůstává a na místo třech vystouplých členů nastupují Antonín Fritscher, Josef Grulich a František Zapletal. Antonín Fritscher se své hodnosti jako předseda místní školní rady vzdal a byl zpovídan před soudem, jeho rodina se shodla na tom, že ho dopraví do blázince ve Šternberku. Také se konala doplňovací volba do místní školní rady, která se konala 26. dubna 1908 a za pana Fritschera byl zvolen pan František Piterka.⁹⁸ Další volby do místní školní rady se konaly 2. května 1909, kde byli zvoleni František Yamba, Jan Blaška a Metoděj Koudelka. Tohoto roku 9. května se také konala volba předsednictva, jako předseda byl zvolen pan František Zapletal, který jako předseda působil pouze 2 roky, na jeho místo byl v roce 2011 zvolen pan Metoděj Koudelka a místopředsedou byl zvolen pan František Piterka. Dne 15. září 1912 byli do místní školní rady zvoleni Josef Mlčoch, František Piterka, Josef Grulich a za náhradníky byli zvoleni František Müller a Josef Ostrý. Předsedou byl zvolen Metoděj Koudelka a místopředsedou František Piterka.

3.2.1.2 Učitelský sbor

Učitelský sbor se skládal z nadučitele Josefa Dvořáka, učitele Konráda Odstrčila, def. podučitele Karla Kvapila, def. podučitelkou Eliškou Nešporovou a provisorní podučitelkou Jeníčkou Diblíkovou. Náboženství na škole vyučuje Tomáš Polách a Arnošt Dostál. V roce 1903 bylo na škole zavedeno vyučování ženským ručním pracím. Dne 14. září 1906 zemřel zdejší farář a učitel náboženství Tomáš Polách a novým farářem byl udělen Metoděj Pryč. Učitelský sbor se v průběhu let několikrát změnil, někteří učitelé byli přeloženi, někteří

⁹⁶ *Kronika obce Drahanovice Soka Olomouc* s. 13

⁹⁷ *Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc. S. 51 - 63*

⁹⁸ *Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc. S. 30 - 50*

odcházeli na odpočinek nebo někteří zemřeli. Učitelství sbor ve školním roce 1910/1911 je složen z učitelky Amálie Klukové, nadučitele Josefa Dvořáka, učitelky Růženy Trnkové, učitele Josefa Zapletala a učitele Josefa Macenauera.

3.2.1.3 Oprava a úprava školy

V květnu roku 1904 bylo dokončeno zřízení školní zahrádky a v březnu 1908 byla provedena opatření o stavu školní budovy, který se velice zhoršil od té doby, co je předsedou místní školní rady bývalý nadučitel Antonín Fritscher, který pro školu a pro její bezpečnost či rozvoj nic nedělal. Dokonce dvakrát při prohlídce školy politickými úřady, vniknul do budovy školy a nešetřně vzbudil správce školy i jeho rodinu. Při zjišťování stavu školy se přišlo na nemálo nedbalostí, které škola má následkem předsedou místní školní rady. Škola vevnitř i zvenku je ve velmi špatném stavu, například: okna i s rámy vypadávali ze zdí, dvakrát se zřítily komíny ze střechy, ze zdí opadávala omítka, kamna v učírnách kouřila tak, že vyučování muselo být zrušeno, proto bylo nařízeno aby se stěny znovu omítly, okna se opravily a natřely, dveře musely být vyměněny, chodba se musela vydláždit, plot před školou se musel opravit a rozšířit, záchody se musely upravit, tabule se musely natřít a nalinkovat, tělocvičné nářadí se muselo upevnit a poříditi i nové, staré lavice se musely vyhodit a některé lavice se daly opravit. Bylo toho velmi mnoho, co se muselo opravit nebo vyměnit, aby škola mohla nadále působit, kdy celková oprava stála 4 087 Kčs 48 h.⁹⁹

V roce 1908 byla schválena stavba nové jednotřídní školy v Luděřově, která se na konci roku 1910 dostavěla a následující školní rok, tj. školní rok 1910/1911 ubylo o 72 žáků ve škole v Drahanovicích.¹⁰⁰

3.2.2 Školství v Drahanovicích za 1. světové války

Celý svět, tak i celé Drahanovice byly otřeseny atentátem, který se uskutečnil v Sarajevě 28. června 1914, při kterém padl následník trůnu arcivévoda František Ferdinand i se svou chotí Žofií. Dne 26. července se vyhlásila mobilizace a mnoho mužů odchází do války. Jednu dobu byla v Drahanovicích koňská nemocnice a také zde byli ubytováni Poláci. Následkem války se v obci, ale i po celém našem území, objevuje nedostatek potravin a s tím

⁹⁹ Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc. s. 30 - 50

¹⁰⁰ Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc. S. 51 - 63

spojená drahota a velká chudoba. Mnoho rodičů využívá zmatků probíhající války a děti nepouštějí do školy.¹⁰¹

Jeden z učitelů byl povolán do vojenské služby a další z učitelů onemocněl nervovou chorobou, proto v letech 1915 - 1918 působili na škole pouze 3 učitelé. Po celé naší říši se 22. listopadu šířila zpráva, že zesnul náš císař František Josef I. Dne 28. října 1918 byla vyhlášena samostatnost Československého státu a učitelský sbor byl rozšířen o učitele Vojtěcha Pytlíčka.

3.2.3 škola v Drahanovicích po 1. světové válce

Po vyhlášení samostatného Československého státu stále v obci vládla chudoba a potraviny a jiné potřebné suroviny byly velmi drahé a mnohdy i nedostupné. Z důvodu nedostatku topiva byla škola uzavřena na celé 2 měsíce. Roku 1921 se konaly volby do místní školní rady, zvoleni byli Josef Dvořák, Arnošta Petrovavová a Vojtěch Pytlíček, na místo předsedy byl zvolen Josef Soníček a místopředsedou byl zvolen Antonín Prokop. V roce 1923 byl postaven pomník ke cti padlým vojínům v 1. světové válce. Pomník vyobrazuje ženu s dítětem, které vyhlížejí manžela a otce z války. Na pomníku je vyryto 25 jmen mužů, kteří padli v 1. světové válce.¹⁰² Ministerstvo školství doporučuje od roku 1930 zřídit na každé škole rodičovské sdružení, aby rodiče mohli spolupracovat se školou v rámci výchovy a vzdělávání svých dětí. Také se ve všech třídách zavedly písanky. Od 15. července 1933 se škola stala definitivně pětiletou a od roku 1934 se vybíraly peníze, ze kterých se nakupovaly školní potřeby pro chudé přespolní děti. První rok se vybralo 471,4 Kčs. Další rok se celkem vybralo 387 Kčs, které se vybíraly na dni matek, kde žáci zpívali, recitovali a předváděly dramatické výstupy. Další obnos byl vybrán z různých akcí a to v hodnotě 519 Kčs. Ve školním roce 1936/1937 se na školní potřeby chudým vybralo 550 Kčs. Různé organizace v příštím školním roce celkem věnovaly 1 180 Kčs, ze kterých se nakoupily veškeré psací potřeby pro chudé žáky. 300 Kčs bylo opět darováno na školní potřeby chudých dětí ve školním roce 1938/1939.

¹⁰¹ *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1. s. 27

¹⁰² *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 62

3.2.3.1 Život žáků a učitelů školy

1. května se sešla školní mládež, obecní výbor a většina obyvatel Drahanovic, aby zasadili Lípu Svobody jako symbol naší svobody a samostatnosti. Učitelé zdejší školy spolu se svými žáky často pořádají dětské divadlo, které je čteně navštěvované.¹⁰³ Školní rok byl od roku 1920 vždy zakončen rozděláním školních zpráv a poučení žáků jak se mají o prázdninách chovat. Učitel Josef Zapletal, který byl v Ruském zajetí, se vrátil do školy jako učitel až počátkem školního roku 1921.

Narozeniny Tomáše Garrigue Masaryka byly vždy slaveny 7. března tak, že žákům byl jejich třídními učiteli vyložen význam jeho životního díla.¹⁰⁴ Rok 1925 byl ale pro školu i tragický, zemřela žačka 3. třídy, Zdenka Hausknechtová, dne 26. prosince 1925 a to na následky popálenin, které ji způsobil pád do horké šťávy v cukrovaru. Dne 16. června 1929 byl pro žáky naší obce, ale i pro učitele a občany významný den, kdy naší obcí projížděl směrem od Loučan pan prezident T. G. Masaryk, který jel navštívit nedaleké město Prostějov. Na jeho počest stály školní děti s prapory, provolávaly sláva a sypaly květiny před projíždějícím autem. Nešťastnou událost potkala učitele s rodinou dne 21. prosince 1930, kteří bydleli ve školním bytě. Do jeho bytu se vloupali lupiči a hledali nejspíš peníze, jelikož peníze nenašli, odcizily staré věci v hodnotě 1200 Kčs. Na štěstí nikdo z rodiny nebyl v době vloupání doma.¹⁰⁵ Od 1. února 1934 se zavádí vyučování vaření pro žákyně 5. tříd. Stav žáků se snížil dne 11. února 1937, kdy žák 4. třídy Miroslav Husička zemřel na zánět mozkových blan.

3.2.3.2 Opravy a údržba školy

Rok 1924 byl pro školu velmi rozvojově přínosným. Provedla se postupná elektrizace jak školy tak postupně celé obce a také byla zbudovaná nová měšťanská obvodová škola v Náměšti na Hané. Celkový rozpočet na stavbu školy byl 894 104 Kčs. Drahanovický obecní rozpočet musel na stavbu nové školy přispět, přičemž první vyčíslená částka, kterou Drahanovice měly přispívat, byla 700 970 Kčs, tato částka bohužel nestačila a rozpočet se navýšil o 255 560 Kč, celkem tedy obec Drahanovice přispěla 956 530 Kčs. Během prázdnin v roce 1925 byla také opravena školní budova v Drahanovicích, kde se musely ve všech třídách položit nové podlahy, zvětšit se musely okna, kvůli vyhovujícímu osvětlení, upraven byl vchod do budovy, zřízena byla nová místnost, kde se měla nacházet dílna pro žáky,

¹⁰³ *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 51

¹⁰⁴ *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 62

¹⁰⁵ *Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice.* Soka Olomouc. S. neuvedeno

postavily se nové záchody, nový strop v jedné z učíren, byla udělána nová fasáda, kde byly zasazeny 2 plastické reliéfy, kde první vyobrazoval T. G. Masaryka s dětmi a druhý J. A. Komenského, také se upravily byty. Celková částka těchto oprav vyšla obecní rozpočet na 135 000 Kč, není proto divu, že největší zátěží pro obecní rozpočet je právě škola.¹⁰⁶ Další úpravy se konaly následkem visitace, které se konaly na škole každý rok. Ve školním roce 1927/1928 byly některé třídy doplněny o plátěné záclony, v dalším školním roce se měly vyměnit tabule a stolky měly nahradit dlouhé lavice.¹⁰⁷ V roce 1931 byl pro 1. třídu místní obecné školy zakoupen nový nábytek, stolky a židle pro 48 žáků, které měly kovovou konstrukci, otáčecí tabule, skříň a umývadlo, do všech tříd byly zakoupeny stojanové věšáky, celkový náklad činil 10 000 Kč.¹⁰⁸ Další úprava školy byla o prázdninách v roce 1931, kdy přízemní třída dostala nová velká okna a novou podlahu, dlouhé lavice v jedné třídě byly upraveny na dvousedadlové, pro 4 třídu se zakoupilo 20 stolků pro dva žáky se 40 židlemi a pro všechny třídy byly zakoupeny věšáky. V roce 1932/1933 bylo nařízeno opravit malbu ve všech učírnách. Ze zprávy okresního školního inspektora bylo nařízeno opravit budovu školy a některé lavice nově přetřít, dále bylo třeba vybělit začouzené třídy od kamen a nezbytně bylo nařízeno zřídít studnu, pro kterou chybí zahrada. V roce 1934 byly zavedeny poslední dvousedadlové lavice do poslední třídy, tak jak nařídil školní inspektor.¹⁰⁹ Místní školní rada ve školním roce 1936/1937 vybilila všechny třídy, sokle se natíraly olejovou barvou a další drobné úpravy v celkové částce 2 500 Kčs. Dále se zakoupily do všech tříd portréty presidenta E. Beneše. Zakoupil se rozhlas radiopřijímač a do tříd se namontovaly ampliony v hodnotě 3 500 Kčs. Mateřská škola v obci Drahanovice se zřídila 1. února 1939, kdy obec věnovala 3 000 Kčs na úhradu věcných potřeb, ze kterých se nakoupil nejnnutnější nábytek.¹¹⁰

3.2.4 Školství v Drahanovicích v období 2. světové války

15. březen 1939 byl nešťastným dnem pro všechny občany Drahanovic, protože od Loučan přicházely první německé oddíly směrem do Slatinic a 20. dubna byl na Černé věži vyvěšen prapor s hákovým křížem.¹¹¹ Dne 13. června 1939 byla provedena ve škole inspekce, která udělila učitelskému sboru pokyny, jak mají vychovávat žáky. V době nsvobody za německé okupace byla od počátku školního roku 1939/1940 nařízeno zrušit psaní do původní školní kroniky a musela se zavést nová školní kronika, která byla vedena v nacistickém

¹⁰⁶ *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 88

¹⁰⁷ *Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice*. Soka Olomouc. S. neuvedena

¹⁰⁸ *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 95

¹⁰⁹ *Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice*. Soka Olomouc. S. neuvedeno

¹¹⁰ *Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice*. Soka Olomouc. S. neuvedeno

¹¹¹ *Kronika obce Drahanovice* Soka Olomouc s. 109

duchu, v duchu otroctví a lži. Teprve po znovu osvobození naší vlasti je možno v zápisech staré kroniky svobodně pokračovat a podle pravdy ji doplnit.¹¹² Po celou dobu okupace byla škola česká, Němci však nařídili povinné vyučování dětí německému jazyku, dále bylo zakázáno vyučování českých dějin a reliéf presidenta osvoboditele T. G. Masaryka musel být odstraněn.¹¹³ Po celou dobu okupace byla školní docházka zjednodušená a vyučování bylo částečně nedílné. Každý rok se konala na škole inspekce, která zkoušela žáky z německého jazyka a s nacistické ideologie, udělovaly nové pokyny pro výchovu žáků a vyzívali učitelé, aby pracovali zodpovědně ve škole i mimo ní. Inspekce byla 3. března 1942 velmi spokojena se znalostmi a chováním žáků 3. třídy. Dále se v této době prováděly zdravotní prohlídky většinou všech žáků a prohlídky chrupu, vždy ale jen u některých žáků nebo tříd. Protektorátními školními úřady bylo nařízeno, aby se žáci účastnili sběru všech druhů kovu, hadrů, kostí, papíru, léčivých bylin aj. odpadu. Vždy 15. března se vzpomíná za projevu učitele na zřízení Protektorátu Čechy a Morava a 20. dubna se oslavují narozeniny vůdce a říšského kancléře Adolfa Hitlera za shromážděného žactva projevem třídního učitele.¹¹⁴ Ve školním roce 1942/1943 byly všechny místnosti vyčištěny, 2 učebny vymalovány, opravena část chodby a spodní kabinet byl upraven k obývání. Následující rok byly vybělené a vyčištěné záchody a vymyté všechny místnosti.¹¹⁵ Dne 16. listopadu 1942 zemřela žačka mateřské školy na záškrť, proto také byla škola od té doby do 21. listopadu zavřena. Dne 8. ledna 1943 zemřel žák 3. třídy Svatopluk Piterka na otravu krve. V tomto roce trpí žáci i učitelé hořčnatými stavby, během března a dubna zemřeli 2 žáci na zánět mozkových blan a to žák 3. třídy Josef Vysloužil a žák 1. třídy Jan Palička. V květnu provedl obvodní lékař z Těšetic očkování proti záškrťu u 274 dětí. Příčinou slabé docházky byly spála, záněty mozkových blan, angína, průšnice, ovčí neštovice, svrab a spalničky. Všichni učitelé se museli zúčastnit kurzu z dějepisu v Olomouci. V říjnu 1943 byli žáci poučeni o úkolech dnešní doby a v listopadu byli poučeni o významu hesla „*Pracujeme pro vítězství Velké říše*“. Tento rok také žáci školy vyhrály 1. místo ve spořivosti, kdy za jeden týden ušetřili 6 145 Kčs.¹¹⁶ Ve školním roce 1944/1945 bylo vyučování od Vánoc velmi nepravidelné, a to pouze 2 krát v týdnu, následkem válečných poměrů a přiblížení se fronty a také byli ve škole ubytováni maďarští vojáci a vyučování ve škole bylo ještě méně. Dne 28. dubna 1945 bylo naposledy vyučováno za protektorátu.

¹¹² Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc. S. neuvedeno

¹¹³ Kronika obce Drahanovice Soka Olomouc s. 110

¹¹⁴ Kronika školní 1939 - 1945. SOKA Olomouc. Drahanovice. S. neuvedeno

¹¹⁵ Kronika školní 1939 - 1945. SOKA Olomouc. Drahanovice. S. neuvedeno

¹¹⁶ Kronika školní 1939 - 1945. SOKA Olomouc. Drahanovice. S. neuvedeno

7. května se volně rozdával cukr ze skladiště cukrovaru, protože ustupující Němci chtěli skladiště zapálit, to se jim i podařilo, dne 9. května Němci zapalují skladiště, které hoří 3 týdny. A v tento den, který je pro všechny občany, učitelé i žáky obce Drahanovic velmi oddechující, končí 2. světová válka. Dne 17. května začíná na škole vyučování, které je v novém svobodném duchu. Všichni žáci i učitelský sbor se shromáždili ve 4. třídě, která byla vyzdobená podobiznou presidenta republiky Edvarda Beneše a státní vlajkou. Vhodný projev učinil zatímní správce školy Josef Korhoň, který zdůraznil význam našeho osvobození z německého otroctví, kdy bude v našich školách opět vyučováno svobodně a pravdivě v tradičních československých dějinách.¹¹⁷

3.2.4.1 Učitel Vlastimil Spáčil

V roce 1939 učitel Vlastimil Spáčil se svými žáky vzpomněl na narozeniny presidenta osvoboditele T. G. Masaryka a za to byl vyslýchán gestapem. Nejspíš byl udán z některých osobních nepřátel. Následný školní rok byl přeložen do Žerotína a tak přišla Drahanovická škola o jednoho z nejlepších učitelů. Dne 1. září byl Vlastimil Spáčil předvolán na gestapo v Olomouci, poté byl propuštěn, ale hned za 2 dny byl zatčen a už se nevrátil. Nejdříve byl vězněn v Brně a zemřel v koncentračním táboře v Osvětimi dne 25. února 1942. Jako příčiny jeho vyšetřování se uvádí, že vyzval žáky, aby přišli svátečně oblečení 28. října 1939, 7. března rozdával žákům ve své třídě obrázky T. G. Masaryka, k písmenu V přimaloval české srdíčko a na okrasné zahradě před domem měl vysázenou z květin pěticípou hvězdu.¹¹⁸

3.3 Školství v Drahanovicích od roku 1945 do roku 1989

3.3.1 Organizace školství v Drahanovicích

Škola byla nejprve organizována jako trojtřídní, ale to se v příštím školním roce změnilo. Dne 26. září 1946 se vyškoluje osada Střížov ze školského obvodu Obecné školy v Drahanovicích a přiškoluje se do školského obvodu veřejné obecné školy v Luděřově. Na začátku školního roku 1946/1947 měla škola v Luděřově zapsaných pouze 15 žáků a zvažovalo se i to, že škola bude muset být uzavřena. Z důvodu úbytku žáků byla škola organizována pouze jako dvojtřídní.

Národní školou se dříve obecná škola v Drahanovicích stala od počátku školního roku 1948/1949. K dalšímu úbytku žáků došlo o 6 let později a to následkem připojení Kníniček

¹¹⁷ Školní kronika: ZDŠ, I. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc. S. neuvedeno

¹¹⁸ Kronika obce Drahanovice Soka Olomouc s. 111

k obci Luděrov což mělo za následek odškolení osady Kníniček z Národní školy Drahanovice. V dalších letech, ale počet žáků začal stoupat a od školního roku 1956/1957 byla škola organizovaná opět jako trojtřídní. O 3 roky později byl počet žáků stále vyšší, a proto se žádalo o otevření čtvrté třídy.

Ve školním roce 1962/1963 došlo s rodiči žáků 4. ročníků z Luděrova k dohodě. Žáci 4. ročníku z Luděrova budou navštěvovat Základní devítiletou školu v Drahanovicích. Následující školní rok došlo k rozšíření dohody, do školy v Drahanovicích budou chodit žáci 4. a 5. ročníků z Luděrova a žáci 3. ročníků ze Základní devítileté školy v Drahanovicích budou chodit do školy v Luděrově, kde se v této době vyučuje ve 2 třídách a v Drahanovicích ve 4 třídách.

Důsledkem sloučení ředitelství školy v Drahanovicích a školy v Luděrově byla škola v Drahanovicích organizovaná ve školním roce 1967/1968 jako šestitřídní.¹¹⁹ Od školního roku 1974/1975 byla škola organizovaná pouze jako pětitřídní, kdy v Luděrově byli pouze žáci 3. ročníků.¹²⁰ O 2 roky později, 1. dubna 1977, byla škola v Luděrově zrušena a žáci z Luděrovské školy byli převedeni na školu v Drahanovicích.¹²¹

3.3.2 Práce školy v Drahanovicích v letech 1945 – 1989

Dne 20. ledna 1946 byla obnovena místní školní rada, předsedou byl zvolen František Husička.¹²² Různé místní organizace, Sdružení rodičů a přátel školy (dále jen SRPŠ), Místní národní výbor (dále jen MNV), Jednotné zemědělské družstvo (dále jen JZD), KSČ, Sokol, Spotřební družstevní jednota, Patronátní závod cukrovar Drahanovice, darovaly různé dary pro školu, jednalo se o dary peněžní, knihy, vybavení tříd, dílny nebo manuální práce při opravě školy.

V této době se děti vychovávají pro novou dobu – dobu komunismu, kdy na světě nebude sobeckých lidí. Pro svou dobu vysoké techniky a mechanismu, bude potřeba vysoce vzdělaných lidí.

Ve školním roce 1955/1956 se na rodičovském sdružení jedná o odstranění kouření u některých chlapců a o plnění předpisů při návštěvě kina, SRPŠ také řeší problémové chování některých žáků.¹²³

¹¹⁹ *Kronika obce Drahanovice*. Soka Olomouc s. 292

¹²⁰ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 48

¹²¹ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 75

¹²² *Školní kronika: ZDŠ, I. - 5. ročník Drahanovice*. Soka Olomouc. S. neuvedeno

¹²³ *Školní kronika: ZDŠ, I. - 5. ročník Drahanovice*. Soka Olomouc. S. neuvedeno

Od školního roku 1958/1959 byl ustanoven nový ředitel školy Antonín Vyroubal, který na škole jako ředitel působil jen do konce školního roku 1966/1967, z důvodu tragické nehody, při které přichází o život. Byl výborný hudebník a herec. Na jeho místo nastupuje od nového školního roku 1967/1968 Vilma Včelišová, která na škole v Drahanovicích působí také velmi krátce a to pouze jeden školní rok.¹²⁴ Na její místo byl ustanoven od 1. 9. 1971 nový ředitel školy soudruh učitel Alois Blaha.¹²⁵

Rok 1968 byl velmi bohatý na politické události. Učitelé pracovali v metodickém sdružení obvodu, kde probíhají vzájemné hospitace ve výuce podle nové koncepce přestavby školství.¹²⁶ Každý rok na škole probíhala minimálně jednou školní inspekce, která vždy dopadla dobře, ojediněle měla nějaké výhrady, ke kterým se učitelé uměli postavit pozitivně.

3.3.3 Život žáků školy v Drahanovicích v letech 1945 – 1989

Žáci každý rok sbírali odpadní suroviny jako je starý papír, léčivé byliny, starý kov apod. Žákům se vedlo velmi dobře, peníze, které ze sběru získaly, byly použity na různé školní aktivity, nákup školních potřeb nebo pomůcek. Každý rok byli vyhlašováni ti žáci, kteří nasbírali nejvíce odpadních surovin, a byla jim za to udělena pochvala. Nejlepším žákům školy byly věnovány knihy, které škole věnoval cukrovar Drahanovice. Za nejlepší školní výsledky byly žákům také udělovány pochvaly.

Zdravotní stav žáků byl pravidelně kontrolován školní lékařkou, byla provedena celková prohlídka všech žáků a výsledek byl zapsán do osobních listů. Pravidelně se žáci také očkovali proti nakažlivým nemocem a také byl žákům během roku 2 krát kontrolován chrup.¹²⁷ Pro upevnění zdraví a zvýšení tělesné kondice se všichni žáci 2. tříd zúčastnili plaveckého kurzu.¹²⁸

Žáci každý rok připravují vystoupení na všechny významné výročí, vždy s velkým úspěchem. Každoročně jezdí žáci se svými třídními učiteli na školní výlet, nejčastěji na hrad Bouzov, Javoříčské jeskyně, zámek Náměšť na Hané aj., také se s žáky chodí do lesa, kde hrají různé hry nebo se účastní soutěže a v závěru si opékají špekáčky. Žáci se také účastní spartakiádní soutěže v Náměšti na Hané a v Drahanovicích.

Život žáků končí někdy i tragicky, kdy 7. května 1952 se ve zdejší rybníce topil žák 1. třídy, který však měl velké štěstí. Jedna z maminek, která právě kolem procházela a topícího

¹²⁴ Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc. S. neuvedeno

¹²⁵ Kronika Školy: Národní škola Drahanovice. Drahanovice, 1968. S. 17

¹²⁶ Kronika Školy: Národní škola Drahanovice. Drahanovice, 1968. S. 86

¹²⁷ Kronika Školy: Národní škola Drahanovice. Drahanovice, 1968. S. 145

¹²⁸ Kronika Školy: Národní škola Drahanovice. Drahanovice, 1968. S. 158

chlapce viděla, neváhala a ihned chlapce z vody vytáhla. Během školního roku 1975/1976 však zemřel žák 5. třídy Milan Pospíšil ze Lhoty pod Kosířem, který zemřel na rakovinu.¹²⁹ Dne 19. srpna 1982 tragicky zemřel žák školy Karel Kop¹³⁰ a o rok později 18. června zemřel žák 2. ročníku Martin Gazdík.¹³¹

3.3.4 Opravy a vybavení školy v Drahanovicích v letech 1945-1989

V tomto období proběhlo mnoho oprav na škole, od běžného vymalování tříd, natření oken, položení podlah až po ty větší. Skoro každý rok se na škole malovalo, většinou se nemalovaly všechny třídy, ale pouze některé učebny a podlahy se natíraly hydrovoskem. Pravidelně se také bílili chodby, natíraly tabule, okna i dveře a desinfikovaly se záchody.

Ve školním roce 1956/1957 se začal vybudovávat školní vodovod, který byl potřebný již mnoho let. Dne 21. března bylo dokončené vrtání a od začátku června škola poskytuje okolním domácnostem 2 hodiny denně vodu dle potřeby. Již 19. srpna byl připojen vodovod do tříd. Všechny hlavní práce s vodovodem byly skončeny během prázdnin a žáci při nástupu do nového školního roku mohli plně využívat vodu, která byla po chemickém rozboru zjištěna jako nezávadná. Celkem vybudování vodovodu a vyvrtání studny vyšlo na 170 000Kčs.

Ve školním roce 1962/1963 byla po celé škole položena parketová podlaha v celkové hodnotě 30 000Kčs. Dále se postavila nová zídka kolem školy a byla opravena fasáda. O 2 roky později začala stavba sociálního zařízení, kdy žáci mohli nové záchody využívat již v druhé polovině školního roku 1964/1965. Staré záchody byly zlikvidovány a na jejich místě se zřídil kabinet a dílna. Celá oprava se konala v akci „Z“, kdy se platilo pouze za odborné práce, ale pomocné práce byly zadarmo.¹³²

V dalších letech byly ve škole v Luděřově vyměněny okna a dveře, byla udělaná nová fasáda a také celá elektroinstalace, která stála 56 188kčs. V Drahanovicích se také vyměnily okna, dveře a byla opravena fasáda i střecha.¹³³

Ve školním roce 1977/1978 bylo provedeno bezpečností oplechování kamen, byly provedeny nátěry říms, plotu, střechy, byla vymalovaná celá budova a v celé budově bylo také provedeno obložení stěn dřevem ve všech místnostech.¹³⁴ O 2 roky později byla provedena generální oprava vodoinstalace, provedlo se kachlíkové obložení ve třídách, sborovně, školní družině, jídelně, ředitelně a v umývárkách, kde byly také umístěny nová umývadla, dále se

¹²⁹ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 61

¹³⁰ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 123

¹³¹ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 128

¹³² *Školní kronika: ZDŠ, I. - 5. ročník Drahanovice*. Soka Olomouc. S. neuvedeno

¹³³ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 9-22

¹³⁴ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 89

vybudovaly nové odpady v celé budově.¹³⁵ V roce 1980 se opravilo schodiště, šatna a jídelna, do provozu bylo dáno akumulární vytápění celé budovy, položil se mramor na chodbách, v jídelně, v šatně a kolem školy byl o pár let později, který vyšel na 120 000Kčs.¹³⁶

Škola se postupně vybavovala po celé období a to promítacími přístroji, zatemňovací clony, rozhlasem, tabulemi, knihami, magnetofony, různými didaktickými pomůckami, které se při výuce pravidelně využívaly, mezi které patří televizory, sluchátková souprava, radia apod. V roce 1976 – 1977 byl vyřazen starý, rozbitý a esteticky nevyhovující nábytek. Zakoupilo se 23 nových skříní, 3 katedry, psací stoly pod psací stroj, 2 psací stroje, 10 židlí, různé učební pomůcky, magnetofony, promítačky, rádia, klavír a byly pořízeny kovové sítě na okna do tělocvičny.¹³⁷ O rok později se do dvou tříd zabudovaly nové tabule, u kterých se psací plocha zvýšila na 6 metrů a do ostatních tříd i do školní družiny se zabudovaly magnetické tabule.¹³⁸ Ve školním roce 1978 -1979 bylo do 1. třídy zakoupeno promítací plátno na elektrické ovládání, do dílny se zakoupily regály, pracovní montážní stůl, elektrická bruska a pila.¹³⁹ V dalších letech se zakoupilo další promítací plátno na elektrické ovládání, svinovací rolety, nový nábytek do šatny a ředitelny, ke skleněným výplním zábradlí a dveří byly připevněny bezpečnostní lišty, zakoupil se také elektročas a 12 přidružených hodin v hodnotě 16 000 Kčs.¹⁴⁰

3.4 Školství v Drahanovicích v období od roku 1989 po současnost

3.4.1 Organizace školství v Drahanovicích od roku 1989 po současnost

Od 1. února 1992 došlo ke změnám pedagogického sboru, novou ředitelkou školy byla okresním školským úřadem jmenována paní učitelka Jarmila Pospíšilová.¹⁴¹ 29. března 1992 byla uspořádána k 400 letému výročí narození J. A. Komenského výstava „Současná škola“.¹⁴² Tohoto roku došlo také k rozpadu organizace SRPŠ.¹⁴³ Od počátku školního roku 1996-1997 bylo vyučování dle MŠMT schváleného vzdělávací programu Základní škola, č. j. 16847/96-2, podle tohoto programu měli učitelé rozpracované plány učiva s časovým rozvržením na celý školní rok do jednotlivých předmětů. Další změnou bylo, že žáci 5.

¹³⁵ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 105

¹³⁶ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 115 a 187

¹³⁷ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 80

¹³⁸ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 89

¹³⁹ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 97

¹⁴⁰ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 106 - 145

¹⁴¹ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 246

¹⁴² *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 243

¹⁴³ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 248

ročníků chodili od školního roku 1996-1997 na 1. stupeň základní školy (dále jen ZŠ) do Náměště na Hané z důvodu nedostatku prostoru. Žáci do Náměšťské školy chodili až do té doby, kdy se přistavěla 5 třída v Drahanovicích a to do konce školního roku 1990-2000.¹⁴⁴

Dne 1. ledna 2003 došlo ke sloučení bývalých organizačních složek ZŠ, MŠ a školní jídelna (dále jen ŠJ) do jednoho právního subjektu – příspěvkové organizace s názvem Základní škola Drahanovice, okres Olomouc.¹⁴⁵ Učitelé se snažili žáky směřovat k problematice ekologie a správnému způsobu života, proto se zapojovali se žáky do různých projektů a školních aktivit.¹⁴⁶ ZŠ Drahanovice byla od roku změněna na Základní škola a mateřská škola Drahanovice, příspěvková organizace. Od školního roku 2007/2008 byl i pro školní družinu zpracován roční plán práce. Následující školní rok se v 1. – 3. třídě vyučuje dle ŠVP Zdravá základní škola, který byl schválen pedagogickou radou dne 30. srpna 2007. Dle tohoto programu, se vyučují i žáci 4. a 5. tříd od školního roku 2011 – 2012. I podle tohoto programu mají učitelé rozpracované plány učiva jednotlivých tříd s časovým rozvržením učiva na celý školní rok do jednotlivých předmětů. Při výchovném působení se škola snaží vést žáky ke slušnosti, čestnosti, seznamuje je se správnými morálními zásadami společnosti a jejich dodržováním v běžném životě, dále se je snaží seznamovat se zásadami bezpečného chování při mimořádných situacích. Žáci jsou seznámeni s pravidly pro chodce a cyklisty, o ochraně životního prostředí a také se v maximální možné míře využívá dostupná výpočetní technika.

Škola je každý rok zapojena do různých projektů. Projekt ovoce do škol vzbudil u dětí daleko větší zájem o ovoce a zeleninu, škola se také zapojila do projektu Evropské unie – peníze školám, kdy paní učitelky tvoří DUM a účastní se odborných seminářů. Všichni pedagogičtí pracovníci zdejší školy se účastní dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků i jazykových kurzů.¹⁴⁷ Na škole každý rok probíhá kontrola financí, kontrola stavu a pravidelné periodické kontroly.¹⁴⁸

3.4.2 Život žáků školy v Drahanovicích v letech 1989 po současnost

Do roku 1993 škola zajišťovala žákům pravidelné lékařské prohlídky, očkování i prohlídky zubů, od roku 1993 si však zdravotní prohlídky a prohlídky zubů obstarávají žáci

¹⁴⁴ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 312

¹⁴⁵ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 354

¹⁴⁶ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 355

¹⁴⁷ TRÁVNÍČKOVÁ, Lenka. *Výroční zpráva o činnosti školy: ZŠ Drahanovice Školní rok 2014/15*. Drahanovice, 2015.

¹⁴⁸ TRÁVNÍČKOVÁ, Lenka. *Výroční zpráva o činnosti školy: ZŠ Drahanovice Školní rok 2016/17*. Drahanovice, 2017.

samostatně s rodiči.¹⁴⁹ Žáci ve školním roce 1996 – 1997 před Vánocemi napsali dopis panu prezidentu republiky Václavu Havlovi s přáním brzkého uzdravení, pán prezident žákům odepsal a popřál jim mnoho úspěchů.¹⁵⁰ Žáci školy mohou využívat různé zájmové kroužky, které se každý rok částečně mění nebo zůstávají stejné. Mezi kroužky, které škola nabízí, patří: základy práce a obsluhy PC, výtvarný kroužek, taneční kroužek, sportovní, anglický a tvořivý kroužek. Žáci se účastní matematických, pohybových, recitačních, dopravních aj soutěží.

3.4.3 Opravy a vybavení školy v Drahanovicích v letech 1989 po současnost

O hlavních prázdninách v roce 1992 byla provedena generální oprava toalet chlapců i dívek dále se nedokončila oprava malé tělocvičny a tak vznikl nový prostor pro nářadovnu, všechny prostory školy byly vymalovány. Polovina budovy dostala nové okapy, o 2 roky později byla opravovaná střecha a strhly se nefunkční komíny.¹⁵¹ V polovině května roku 2000 započala přístavba 5. třídy a v roce 2007 byla opravována tělocvična, kde se položily nové parkety, stěny se obložily kobercem a strop byl obložen dřevem.¹⁵²

Škola se postupně vybavovala a obnovoval se nábytek a jiné učební pomůcky. Mezi vybavení, které škola pořídila v tomto období, patří: 2 barevné televizory a videorekordér, nastavitelné lavice a židle, v rámci projektu Slunce do škol byl ve škole z dotací MŽP, namontován solární systém, který vyrábí elektrickou energii a ohřívá vodu.¹⁵³

¹⁴⁹ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 274

¹⁵⁰ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 306

¹⁵¹ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 251 - 285

¹⁵² *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 392

¹⁵³ *Kronika Školy: Národní škola Drahanovice*. Drahanovice, 1968. S. 369

4. Celkové zhodnocení vývoje školy v Drahanovicích

Školství v Drahanovicích zachytilo od svého počátku mnoho změn. Jednou z hlavních změn je počet žáků ve třídě, kdy v 18. století byly třídy přeplněné tak, že někteří žáci seděli i na zemi. V současné době je naopak dětí ve třídách málo, proto se některé ročníky slučují do jedné třídy a dochází k optimalizaci sítě škol, která se zatím školy v Drahanovicích netýká.

Další změnou nejen ve škole v Drahanovicích, ale ve všech českých školách, je vzdělání pedagogických pracovníků. Byly doby, kdy učitelé uměli sotva číst a psát, větší váhu ale měla autorita učitele. To se naštěstí postupem času změnilo a na učitele se kladou čím dál větší nároky ve vzdělávání, kdy po učitelích je požadováno další vzdělávání, které vede k rozšíření, doplnění a upřesnění kvalifikace, učitelé tak mají možnost získávat aktuální informace o různých způsobech výuky a výchovy, o potřebách, které se týkají žáků, mají možnost si rozšířit jazykové znalosti apod.

Výrazně školu ovlivňuje organizace školního roku, kdy v počátcích Drahanovické školy nebyla organizace nijak řízená, vyučovalo se hlavně čtení, psaní a počítání, všeobecný přehled nebyl skoro žádný a žáci zůstávali doma, když nastalo období polních prací. V dnešní době máme propracované studijní plány jak na státní tak i na školní úrovni. Škola v Drahanovicích je organizována mnoha dokumenty, na státní úrovni je RVP a na školní úrovni jsou Minimální preventivní program, Organizace školního roku, Plán práce, Návrh rozpočtu, Školní řád a ŠVP pro základní vzdělávání Zdravá základní škola.

Změnu zachytil i zdravotní stav žáků, byly doby, kdy žáci umírali na různé nemoci či úrazy. Zdravotnictví se zlepšilo po všech svých stránkách. Děti se začaly více očkovat, podrobovaly se pravidelným prohlídkám a i lékaři měli více nových poznatků, které jim pomáhali odhalovat včas začínající nemoci. Není však zaručeno, že zdravotnictví na tom je tak skvěle, aby žádný žák nemohl onemocnět a následkem nemoci zemřít, stát se může bohužel kdykoliv cokoliv.

Další velmi výrazná změna ve škole v Drahanovicích jsou metody vyučování, obsah vzdělávání a didaktické pomůcky. Obsah vzdělávání je vymezen v ŠVP, který je v souladu s RVP ZV. Didaktickými pomůckami byli dříve učebnice, které nejspíš nebyly na dobré úrovni, v dnešní době jsou učebnice tolikrát přepracovávány a stále se přichází na mírné nedostatky. Didaktickými pomůckami nejsou však pouze učebnice, patří sem propracované učební a pracovní listy, počítače, promítací zařízení, interaktivní tabule, počítače, tablety a mnoho dalších zařízení, kterých žáci při výuce využívají. Tyto prostředky mají zajistit výuku

zajímavější, aktivizují žáky a učí žáky zacházet s novými technickými prostředky a aplikacemi.

Zájem rodičů o žáky podle mě klesl, dříve rodiče zajímalo, jak se dítě ve škole chová, ale i na veřejnosti mimo školu, zajímalo je i jaký postoj mají žáci k učiteli, který dříve měl autoritu a byl vážená osobnost. Právě od roku 1989 nastal postupný zlom v chování žáků a i v zájmu rodiče o žáka. Učitelova autorita začala klesat, děti i žáci měli stále méně povinností a volný čas využívali a využívají k věcem, které nejsou ani mravní, ale ani morální. Tato změna ve školství je dle mě jediná, která naší společnost negativně ovlivňuje.

Závěr

Tématem pro tuto bakalářskou práci jsem si zvolila historické proměny výchovně vzdělávacího zařízení v obci Drahanovic. Důvodem volby tohoto tématu bylo, že jsem se chtěla dozvědět o vývoji školství v obci, ve které žiji pár let.

Cílem práce bylo zachytit změny, které potkaly školu v Drahanovicích v celém jejím historickém vývoji. Dílčí cíle se skládaly z najít a shromáždění potřebného materiálu, který jsem musela roztřídit a uspořádat dle jednotlivých časových období, které jsem si nakonec rozdělila odlišněji, než jsem si stanovila v úvodu mé práce. Roztřídění veškerých údajů bylo vcelku komplikované a někdy i skoro nemožné a to z důvodu materiálu, který byl ne vždy čitelný. Přečtení a roztřídění veškerého materiálu, který jsem měla k dispozici, mi zabral hodně času, ale myslím, že cíl mé práce jsem splnila.

V první kapitole jsem se zabývala stručnými dějinami obce Drahanovice, které se nacházejí na úpatí Drahanské vrchoviny. Tato obec spravuje další obce, mezi které patří Luděřov, Kníničky, Střížov a Lhota pod Kosířem. První zmínka o Drahanovicích, která se dochovala, je z roku 1322 a vlastníků této obce bylo v celé historii mnoho a většinou se Drahanovský majetek předával „z ruky do ruky“. V obci se nacházejí i památky a chráněné útvary, Nejstarší památkou je kostel sv. Jakuba Většího, který je z roku 1342. Chráněnými útvary jsou staré stromy, které se vysázely i před 300 lety.

Jako duhou kapitolu jsem si zvolila historii školství v Českých zemích. Tuto obsáhlou kapitolu jsem si rozdělila do několika podkapitol na určitá období. První podkapitolou jsou počátky Českého školství, které lze zařadit do období příchodu Konstantina a Metoděje. Důležitou osobností, která ovlivnila pedagogický vývoj, i pedagogické myšlení byl Jan Amos Komenský. Po roce 1914 bylo školství velmi ovlivněno jak světovými válkami, tak poválečnými situacemi. Vývoj školství se velmi zpomalil a někdy i zastavil a to z důvodu politických, ekonomických, kulturních i sociálních změn, které nastaly hlavně v období 2. světové války, další kapitolou je vývoj Československého školství od roku 1945. Po 2. světové válce se začíná rozvíjet teorie socialistické výchovy, v roce 1948 se přijal zákon, který vytvořil jednotnou školskou soustavu. Největší změny nastaly po roce 1989 v důsledku velkých politických událostí a změn. V roce 2004 byly přijaty 2 důležité zákony, první je školský zákon a druhý je zákon o pedagogických pracovnících, dále vycházejí i závazné pedagogické dokumenty, které vývoj školství ovlivňují např. Bílá kniha a Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020.

Třetí kapitola je o vývoji školy v Drahanovicích, kdy jsem si v této kapitole rozdělila období do jiných časových celků, než v předchozí kapitole a to z důvodu snadnějšího uspořádání textu. První podkapitolou této kapitoly je o počátcích vývoje školy v Drahanovicích, tato kapitola je velmi stručná, z důvodu nedostatku informací, jak jsem již uváděla v úvodu. Škola i se svoji školní kronikou vyhořela a tak se dochovalo jen několik informací, které byly pamětníky doplněny do nové kroniky. Období během a po 1 světové válce, bylo školství v Drahanovicích ovlivněno politickými a ekonomickými změnami, v roce 1918 byl vyhlášen samostatný Československý stát a v této době byla ve zdejší obci velká chudoba. Nejhorší období pro Drahanovické školství bylo období za 2. světové války, kdy se žáci museli učit němčinu, české dějiny byly změněny a učitelé museli vyučovat dle pokynů Německa. Důležitou osobou Drahanovické školy je učitel Vlastimil Spáčil, který zemřel v Osvětimi. Období po 2. světové válce se děti vychovávají pro novou dobu – dobu komunismu. Dříve obecná škola se stává národní školou a dochází ke sloučení ředitelství škol v Luděrově a v Drahanovicích. Poslední podkapitolou je vývoj školství v Drahanovicích od roku 1989 až po současnost, protože vývoj současného školství trvá právě od roku 1989, kdy nastaly velké politické události a změny. V Drahanovicích se vyučovalo dle schválených programů, škola již nezařizovala žákům lékařské prohlídky, jako tomu bylo doposud. Tak jak vývoj školství jde dopředu, postupuje dopředu i vývoj vědy a techniky, což se samozřejmě výrazně odráží i ve vývoji školství jak v České republice, tak i v Drahanovicích.

Poslední kapitolu mojí bakalářské práce tvoří celkové zhodnocení vývoje školy v Drahanovicích. Změny se týkají dosahujícího vzdělání pedagogických pracovníků, organizací školního roku, metod vzdělávání, stanovování si cílů výuky, vývojem zdravotnictví, rozvojem vědy a techniky a také zájmů rodičů o své děti.

Cílem práce bylo popsat historické proměny školy v Drahanovicích. Pro splnění tohoto cíle jsem se snažila získat co nejvíce možného materiálu, ale i když jsem časově limitována, se mi to povedlo, najednou se mi shromáždilo tolik materiálu, že jsem nevěděla jak vlastně začít. Získání materiálů nebylo zas až tak obtížné, jako jeho analýza, která mi zabrala pár měsíců noční práce. Jsem ale ráda, že jsem cíl naplnila a svoji bakalářskou práci dotáhla až sem – do cíle.

Seznam zdrojů

Literární zdroje:

Drahanovice: historie a současnost do roku 2002. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1.

HORÁK, Josef a Milan KRATOCHVÍL. *Stručné dějiny vývoje školy a pedagogického myšlení*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2005. ISBN 80-7083-944-9.

BLATNÝ, Ladislav a Vladimír JÚVA. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1996. ISBN 80-210-1295-1.

ŠTVERÁK, Vladimír. *Dějiny pedagogiky I*. Vydání druhé přepracované. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1991. ISBN 80-7066-351-0.

SINGULE, František. *Současné pedagogické směry a jejich psychologické souvislosti*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1992. Odborná literatura pro veřejnost. ISBN 80-04-26160-4.

SOMR, Miroslav. *Dějiny školství a pedagogiky*. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1987.

MORKES, František. *Devětkrát o českém školství: (přehledný průvodce)*. V Praze: Pedagogické muzeum J. A. Komenského, 2004. ISBN 80-901461-6-3.

Školský zákon č. 561/2004 Sb.: Zákon o pedagogických pracovnících č. 563/2004 Sb.; Prováděcí vyhlášky. Český Těšín: Poradce, 2005. Zákony do kapsy. ISBN 80-7365-047-9.

Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: bílá kniha. Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Stařeč: Infra, 2005. ISBN 80-86666-24-7

Internetové zdroje:

Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání: Školský zákon. *MŠMT* [online]. Parlament České republiky, 2004, 10. listopadu 2004 [cit. 2018-05-13]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/dokumenty-3/skolsky-zakon-ve-zneni-ucinnem-od-1-9-2017-do-31-8-2018>

Drahanovice. *Barokní sýpka Luděřov* [online]. Drahanovice: Antee, 2017 [cit. 2018-01-12]. Dostupné z: <http://luderov.cz/>

Archivní zdroje.

Kronika obce Drahanovice Soka Olomouc.

Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc.

Kronika školní 1939 - 1945. SOKA Olomouc. Drahanovice.

Kronika Školy: Národní škola Drahanovice. Drahanovice, 1968.

TRÁVNIČKOVÁ, Lenka. *Výroční zpráva o činnosti školy: ZŠ Drahanovice Školní rok 2014/15.* Drahanovice, 2015.

TRÁVNIČKOVÁ, Lenka. *Výroční zpráva o činnosti školy: ZŠ Drahanovice Školní rok 2016/17.* Drahanovice, 2017.

Seznam zkratek:

Kčs	Koruna Československá.
h	Halíř – Měna, která platila do nedávna.
MNV	Místní národní výbor.
KSC	Komunistická strana Československá.
JZD	Jednotné zemědělské družstvo.
SRPŠ	Sdružení rodičů a přátel školy.
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy.
ZŠ	Základní škola.
MŠ	Mateřská škola.
ŠJ	Školní jídelna.
RVP	Rámcový vzdělávací program.
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program základního vzdělání.
ŠVP	Školní vzdělávací program.

Seznam příloh

Obrázková příloha č. 1: Dům pana Žampacha

Obrázková příloha č. 2: Fotografie současné školy

Obrázková příloha č. 3: Pomník padlým mužům z 1. světové války

Obrázková příloha č. 4: Pan učitel Vlastimil Spáčil se svými žáky

Obrázková příloha č. 5: Znak obce Drahanovice

Tabulka č. 1: Komenského školská soustava

Tabulka č. 2: Seznam učitelů, kteří stáli v čele obecné, národní, základní devítileté a nakonec základní školy.

Obrázková příloha č. 1: Dům pana Žampacha

Drahanovice: historie a současnost do roku 2002. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002.

ISBN 80-238-8931-1.

Obrázková příloha č. 2: Fotografie současné školy

Zdroj: Drahanovice: historie a současnost do roku 2002. Drahanovice: Obec Drahanovice,

2002. ISBN 80-238-8931-1.

Obrázková příloha č. 3: Pomník padlým mužům z 1. světové války

Zdroj: *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1.

Obrázková příloha č. 4: Pan učitel Vlastimil Spáčil se svými žáky

Zdroj: *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1.

Obrázková příloha č. 5 Obecní znak

Zdroj: *Drahanovice: historie a současnost do roku 2002*. Drahanovice: Obec Drahanovice, 2002. ISBN 80-238-8931-1.

1897 – 1923	Josef Dvořák
1923 – 1926	Josef Zapletal
1927 – 1935	Leopold Klemza
1935 – 1943	Josef Zapletal
1943 – 1945	Jan Prokop
1945 – 1958	Josef Korhoň
1958 – 1967	Antonín Vyroubal
1967 – 1971	Vilma Včelišová
1971 – 1976	Alois Blaha
1976 – 1992	Jaromír Papajík
1992 -2010	Jarmila Pospíšilová
2010 – současnost	Lenka Trávníčková

Tabulka č. 2: Seznam učitelů, kteří stáli v čele obecné, národní, základní devítileté a nakonec základní školy.

Zdroj:

Školní kronika: ZDŠ, 1. - 5. ročník Drahanovice. Soka Olomouc,

Kronika školní 1939 - 1945. SOKA Olomouc. Drahanovice,

Kronika Školy: Národní škola Drahanovice. Drahanovice, 1968.

TRÁVNÍČKOVÁ, Lenka. *Výroční zpráva o činnosti školy: ZŠ Drahanovice Školní rok 2016/17*. Drahanovice, 2017.